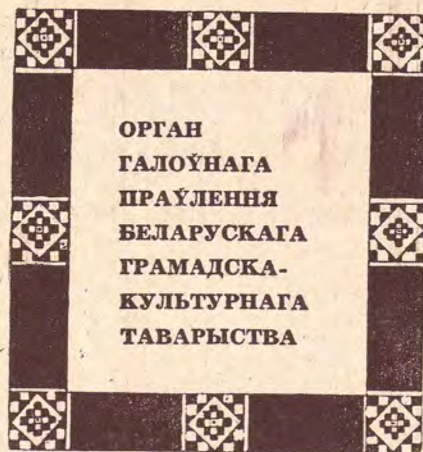
Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 2 (724) ГОД XV БЕЛАСТОК 11 СТУДЗЕНЯ 1970 г. ЦАНА 60 гр.

БГКТ

ЛЯВОНІХА

Эстрада Галоўнага праўлення «Лявоніха» да канца снежня 1969 года выязджала з канцэртамі ў вёскі і мястэчкі. Абавязваў яе план, у якім налічвалася 22 канцэрты ў месяц. У студзені, лютым і сакавіку «Лявоніха» не будзе даваць канцэртаў. Гэтыя тры месяцы адведзены ёй на падрыхтоўку новай праграмы. А гэтая новая праграма вельмі цікавая, складаецца ў большай часцы з беларускіх песень. Рэшта праграмы — гэта польскія, рускія і ўкраінскія песні, а таксама нумары танцавальнай пары і аркестра.

Неабходна сказаць і тое, што эстрада часткова зрэфармаваная, яна зменіць свой профіль. Будзе больш сучасная, трошкі біг-бітовая. Значна ўзмоцнены музычны бок. Яна ўжо не будзе даваць 22 канцэрты ў месяц, а толькі 8 канцэртаў. Ідуць намаганні, каб яе канцэрты мелі высокі мастацкі ўзровень, каб «Лявоніха» была значна цікавейшая. Гэты абавязак узложаны на мастацкага кіраўніка «Лявоніхі», прафесіянальнага музыка Мечыслава Шыманскага, які ўжо інтэнсіўна працуе над новай праграмай.

Члены эстрады будуць выконваць яшчэ адну вельмі істотную функцыю. Яны будуць дапамагаць мастацкім калектывам, будуць выязджаць з інструктажамі.

«Лявоніха» ў 1969 годзе дала 176 канцэртаў, а за дзевяцігадовы перыяд свайго існавання — каля 1800 канцэртаў. Такім чынам, «Лявоніха» выканала велізарную ролю ў жыцці беларускага асяроддзя. Яна аб'ехала па некалькі разоў амаль усе большыя вёскі Беласточчыны, выступала ў многіх мястэчках і гарадах, выязджала з канцэртамі ў іншыя ваяводствы. Добра яна прапагандавала беларускую песню.

У ГДАНЬСКІМ АДДЗЕЛЕ

Гданьскі аддзел БГКТ у мінулым годзе арганізаваў 4 урачыстыя вечары, 3 даклады і шмат танцавальных вечарын. Гэтыя мерапрыемствы служылі гуртаванню вакол сябе беларусаў. З нагоды 25-ай гадавіны Народнай Польшчы члены БГКТ гданьскага аддзела выязджалі на грамадскі чын пры рамонце дарогі.

У гэтым годзе праўленне аддзела плануе арганізаваць харавую групу і гурток жывога беларускага слова, а таксама дыскусійныя вечарыны. Хоча таксама стварыць музычны калектыў. У гэтым абяцае праўленню дапамогу гданьскі аддзел культуры.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА АДДЗЕЛА

15-га снежня мінулага года адбылося пасяджэнне прэзідыума бельскага аддзела беларускага таварыства, які прааналізаваў дзейнасць гурткоў БГКТ і працу штатнага працаўніка Івана Шурбака, ацаніў святкаванне 52-ой гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі ва ўсіх звеннях аддзела, а таксама чытальніцкі конкурс і нараду старшынь гурткоў БГКТ і актыву. Далей удзельнікі пасяджэння абмеркавалі будучы дэкламатарскі конкурс на беларускай мове для моладзі пачатковых школ, план святкавання 100-ай гадавіны з дня нараджэння У. І. Леніна, справы конкурсу на савецкую песню і пытанні, звязаныя з арганізаваннем навагодняй ёлкі.

У павестцы дня знайшліся таксама актуальныя справы бельскага хору і хору, які арганізуецца ў Орлі. Нямала часу было прысвечана і праблеме стварэння ў Бельску Падляшскім клуба БГКТ. (мх)

Фота Цаф — Сянько

Пад цёплым снегам — травы баравыя,
на голлі хвой і вязаў — светлы снег...
У царства чыстай цішыні, Марыя,
пакліч мяне і забяры мяне, —

дзе ў лесніхоўцы вымыта падлога,
абрус бялютка-белы на стале,
дзе за старой павеццю, каля стога,
жуе мурог няпуджаны алень.

Я не пакрыўджу вольнай пушчы сына,
я не пралью ягонае крыві,
я нават слова трубага не кіну
У чысціню аснежных баравін.

Пакліч! Ці хоць дашлі ў пісьме
сняжыну
з пушчанскіх запаветных тых мясцін...

Міхась Рудкоўскі

ГАЙНАЎСКІЯ АМБІЦЫІ

Міхал Трафімюк, старшыня гуртка Беларускага таварыства ў вёсцы Белкі, не спужаўся мікольскага марозу ў 26 градусаў. У скрыпучую раніцу выйшаў на прыстанак ПКС. Чакаў. А калі не дачакаўся, рушыў пехатой у Гаўнаўку на павятовую канферэнцыю БГКТ. Прыйшоў, змерзшы на косць. Ног не адчуваў.

Змерзнуць здараецца кожнаму, але прыводжу прыклад гэты не таму, каб выклікаць спачуванне да М. Трафімюка, але каб адразу і зусім канкрэтна ілюстраваць факт, які часта і дагэтуль быў відны, а які цяпер вельмі моцна падкрэсліваўся ў справаздачы старшыні Аляксандра Іванюка на канферэнцыі БГКТ у Гайнаўцы. Гэты факт у скарачэнні можна назваць: **такія нашы людзі, такі наш актыў!**

Напрамак на людзей, які назіраецца ў новай дзейнасці Таварыства, прарочыць, што, напэўна, у гэтых людзей вызваліцца велізарны творчы ўздым і ахвярнасць для вялікіх і прыгожых ідэй, якія нясе ў сабе існаванне і дзейнасць Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы.

Гайнаўскі аддзел Беларускага таварыства — вядучы. Гайнаўскі аддзел сам гэта ведае і гэтым хваліцца. Старшыня аддзела Аляксандр Іванюк (дырэктар Беларускага ліцэя) у справаздачы, гаворачы аб планах і намерах, акрэсліў іх так: «Нашы гайнаўскія амбіцыі ідуць далёка. Мы ведаем, што працуем добра, але і ведаем, што працаваць трэба яшчэ лепш. Людзі — наш галоўны капітал і залог нашых дасягненняў. Гэта яны працуюць, ствараючы тое, чым мы можам сёння, як арганізацыя, хваліцца. Галоўнае заданне належыць да іх — і на будучыню і на новы год. Мы ў Беларускім таварыстве верым у людзей. Тых у Гайнаўцы, і тых на вёсках — большых і малых і тых, куды ніхто акрамя актыву нашага аддзела, не заязджае».

Прабач, чытач, што змяніла агульнапрыняты парадак і пра гайнаўскія амбіцыі на будучыню напісала найперш. Зараз прадстаўлю і іхнія дасягненні ў мінулым, бо канферэнцыя ж была справаздаўчай. Замкнула яна як бы вялікі і багаты этап дзейнасці ў адным з важнейшых раёнаў Беласточчыны, на Гайнаўскай зямлі, дзе пушча Белавежская і дзе вялікая драўляная прамысловасць, дзе вялікае і моцнае рабочае асяроддзе. І трэба адразу сказаць: у дыскусіі выйшла на яву справа слабой, або амаль і зусім не існуючай працы Гайнаўскага аддзела БГКТ у самым рабочым асяроддзі ў горадзе.

Гайнаўскаму актыву недастатковы ўжо выпрацаваны мадэль працы з вёскай. Сітуацыя і новая палітыка ГП БГКТ вымагае працы з шырэйшым кругам людзей, з рознымі грамадскімі і прафесіянальнымі групамі. Тым больш, што гайнаўскае рабочае асяроддзе выводзіцца з сялянскага, і яшчэ не загінулі абычаёвыя і сямейныя кан-

Працяг на стар. 4

25 **год таму назад пачалася найбольшая ў мінулай вайне аперацыя, атрымаўшая назву «Вісла — Одэрскай». Адбывалася яна на польскай зямлі, удзельнічалі ў ёй мільёны людзей і магутная тэхніка. Але звернемся да першакрыніц. У гэтым выпадку найлепшай будзе кніга генерала Мікалая Антыпенкі «На галоўным напрамку». М. Антыпенка быў намеснікам камандуючага І-м Беларускім фронтам па тыле і ў сваёй кніжцы паказвае вайну «ад кухні» — мала вядомую, але без якой нельга зразумець ваенных падзей. Матэрыял павінен выклікаць тым большую цікавасць, што друкуецца ў Польшчы ўпершыню. Усе дадзеныя адносяцца да І Беларускага фронту.**

Пачаткам падрыхтоўкі Вісла-Одэрскай аперацыі лічыцца 28 лістапада 1944 г. У гэты дзень была атрымана аператыўная дырэктыва Стаўкі аб падрыхтоўцы наступальнай аперацыі. Але для тыла яна пачалася ў жніўні, па выхадзе савецкіх войск на Віслу.

Цяжка бывае франтавому тылу ў ходзе наступлення, але яшчэ цяжэй — калі яно закончана. Войскі выйшлі на Віслу, а ззаду засталіся разбураныя ўсе масты і шляхаправоды. У той час, калі фронт прасоўваўся да Віслы, дарожныя войскі будавалі масты праз Днепр, Прыпяць, Сож, Беразіну, Буг.

М. Антыпенка

Да студзеня нашы дарожнікі пабудавалі ў граніцах фронту 562 масты агульнай працягласцю 11 231 пагонны метр, умацавалі і адрамантавалі 626 мастоў даўжыней 9764 пагонных метры, пабудавалі на дарогах 185 кіламетраў драўляных пакрыццяў, спрафілявалі 1278 кіламетраў грунтовых дарог, наладзілі 1026 кіламетраў шчытоў ад завеяў, завезлі і рассыпалі 62 тысячы кубічных метраў пяску на ўчастках галалёдзіцы, нарыхтавалі 610 тысяч кубаметраў каменняў і іншых інертных матэрыялаў для пабудовы мастоў. Да заканчэння гэтых прац немагчыма было падрыхтаваць фронт да таго, каб пачаць наступленне.

У дарожных часцях фронту налічвалася 24 тысячы чалавек, 344 аўтамабілі, 287 трактараў, 6100 коней, 2930 вазоў, 36 дызель - матораў, 15 тартачных рамаў. Узровень тэхнікі дарожных часцей быў для таго часу параўнальна высокі, але ён далёка не адпавядаў размаху прац, якія стаялі перад намі. І толькі дзякуючы высокай арганізаванасці, самаахвярнай працы і адвазе асабовага складу і вялікаму вопыту начальнікаў нашы слаўныя дарожнікі з гонарам выканалі заданні, пастаўленыя камандаваннем.

Яшчэ цяжэйшыя заданні ўзніклі перад ваеннымі чыгуначнікамі. Калі будаўнікі аўтадарог маглі ў якасці часовай меры будаваць нізкаводныя зборна-разборныя масты і забяспечваць пропуск войск і баявой тэхнікі, не адстаючы ад тэмпа войск, дык да чыгуначных мастоў ставіліся ў часе вайны амаль такія ж патрабаванні, як у мірны час.

Як толькі мы ўступілі на тэрыторыю Польшчы, перад камандаваннем фронту ўзнікла пытанне: ці перашываць польскія чыгуначныя дарогі на саюзную, г. зн. прынятую ў Савецкім Саюзе калею (1524 міліметры), ці пакінуць іх на заходнееўрапейскай калеі (1435 міліметраў).

(Працяг на стар. 6)

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

ДА ГЭТАГА ПРЫЗНАЮЦЦА...

Паводле афіцыяльнай статыстыкі амерыканскага камандавання ў Сайгоне, на працягу 1969 года ў Паўднёвым В'етнаме загінула **9.249** воінаў ЗША, **69.043** амерыканцаў паранена, а **112** салдат прызнана прапаўшымі без вестак.

За гэты ж перыяд, паводле звестак амерыканцаў, узброеныя сілы ЗША ў Паўднёвым В'етнаме страцілі **70** самалётаў, якія былі збіты зяніткамі нацыянальна-вызваленчай арміі, а **400** іншых самалётаў было знішчана на зямлі або ў часе катастрофаў. Збіты таксама **463** верталёты ЗША, а **567** знішчана на зямлі.

... АБ ГЭТЫМ МАЎЧАЦЬ

Камюніке камандавання нацыянальна-вызваленчых узброеных сіл Паўднёвага В'етнама сцвярджае, што ў 1969 годзе патрыятычныя сілы, паводле няпоўных даных, забілі, паранілі або ўзялі ў палон **645 тыс.** воінаў ворага.

Апрача таго нацыянальна-вызваленчая армія збіла або знішчыла на зямлі **6.400** самалётаў і верталётаў розных тыпаў, знішчыла **19 тыс.** ваенных сродкаў транспарту, у тым ліку амаль **10 тыс.** танкаў і бронесамаходаў, **2500** гармат і мінамётаў, затапіла або падпаліла **1.700** суднаў ці кацераў, спаліла **900** складаў боепрыпасаў і паліва.

РАТЫФІКАЦЫЯ

Лік дзяржаў, якія ратыфікавалі Дагавор аб нераспаўсюджванні тэрмаядзернай зброі, павялічыўся ў 1969 г. з 5 да 25. Сярод іх знаходзяцца тры вялікія дзяржавы: СССР, ЗША і Вялікабрытанія, без іх ратыфікацыі Дагавор увогуле не мог бы быць ажыццёўлены.

У канцы 1969 года пад Дагаворам сталі подпісы 93 дзяржаў.

МІЛЬЁННАЯ АРМІЯ

Прэзідэнт Насер, выступаючы на мітынгу ў сталіцы Судана, Хартуме, апавясціў утварэнне мільённай арабскай арміі для барацьбы з ізраільскім агрэсарам. Зараз ёсць гатовых да барацьбы больш 500 тыс. арабскіх воінаў.

ВЫКРАДЗЕНЫЯ КАЦЕРЫ

5 французскіх кацераў, якія былі выкрадзены пры дапамозе ізраільскай разведкі з французскага порта Шэрбург, ужо знаходзяцца ў ізраільскім порце Гайфа.

У сувязі з гэтай афёрай Савет Міністраў Францыі часова зняў з пасады двух генералаў, а таксама пастанавіў адклікаць тых членаў дыпламатычнага прадстаўніцтва Ізраіля, якія ад імя ізраільскага ўрада прымалі ўдзел у маніпуляцыях, маючых на мэце выкраданне кацераў.

Кацеры былі пабудаваны французскімі прадпрыемствамі па заказу Ізраіля. Аднак пасля налажэння дэГолем эмбарга на продаж якой-небудзь зброі Ізраілю, гэтыя кацеры засталіся ў порце Шэрбург да моманту іх пакражы.

Рашэнне французскага ўрада яшчэ раз пацвердзіла слушную палітыку, якую вядзе Францыя ад пачатку блізкаўсходняга крызісу.

А. К.

БССР

СЁМАЯ

Адбылася сёмая сесія Вярхоўнага Савета Беларускай ССР сёмага склікання.

Зацверджаны бюджэт Беларусі на 1970 год па даходах і расходах у суме 2 553 406 тысяч рублёў. Асігнаванні на ўтрыманне органаў дзяржаўнай улады, органаў дзяржаўнага кіравання і суда — 50.261 тысяча рублёў. Найбольшы ўдзел у бюджэце мае Гомельская вобласць з высокаразвітай прамысловасцю. Далей — Мінская і Віцебская вобласці.

Прыняты закон аб ахове помнікаў культуры Беларусі. Яны ... „знаходзяцца на ўліку і ахоўваюцца дзяржавай". Да гэтага абавязаны ўсе органы ўлады і ўсе грамадзяне. Перамяшчэнне або вываз за межы Беларусі яе помнікаў культуры можа адбыцца толькі ў парадку, устаноўленым Саветам Міністраў БССР.

ПЕРШЫ

Першы энергаблок Лукомльскай ДРЭС уведзены ў эксплуатацыю. Лукомльская ДРЭС называецца флагманам энергетыкі Беларусі.

З выпадку пуску першага энергаблоку адбылася ўрачыстасць, у якой удзельнічалі члены палітычнага і дзяржаўнага кіраўніцтва рэспублікі.

МАЗАЛЬКОЎ

Памёр Яўгені Мазалькоў, таленавіты беларускі літаратуразнавец і перакладчык. З'яўляўся ён старшынёю Савета па беларускай літаратуры пісьменнікаў СССР у Маскве.

Я. Мазалькоў дзейнічаў на ніве ўмацавання дружбы паміж рускай і беларускай літаратурамі.

ЗВАРОТ

Цэнтральны Камітэт камсамола Беларусі апублікаваў зварот да камсамолак і камсамольцаў, да ўсёй сельскай моладзі — «Руку, таварыш тэхніка!».

У звароце падкрэсліваецца патрэба разгортвання руху моладзі за авалоданне сельскімі тэхнічнымі прафесіямі.

ВЕНГЕРСКІХ

Беларусь наведала дэлегацыя Саюза венгерскіх партызан на чале з генеральным сакратаром Дзьюла Уста. Венгерскія сябры азнаёміліся з выдатнымі мясцінамі беларускай сталіцы, пабывалі на братніх магілах і агледзелі помнікі ахвярам фашызму ў Маскюкоўшчыне і Трасцянцы. Пабывалі яны ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

АДБЫЛАСЯ

У Гродне адбылася нарада-семінар работнікаў газет Эстоніі, Латвіі, Літвы і Беларусі, якія пішуць на сельскагаспадарчую тэматыку. Удзельнікаў вітаў сакратар Гродзенскага абласнога камітэта КП Беларусі Аляксандр Ульяновіч.

Удзельнікі нарады-семінара наведалі калгас «Прагрэс» на Гродзеншчыне.

ГЕРМАНАЎ

Беларусь наведаў вядомы балгарскі паэт і перакладчык Андрэй Германаў. Ён адзін з самых актыўных і таленавітых перакладчыкаў беларускай паэзіі на балгарскую мову. У яго перакладах выходзілі творы Янкі Купалы, Якуба Коласа, Пятруся Броўкі, Аркадзя Куляшова, Максіма Танка і іншых.

(ся)

ПОЛЬШЧА

НАВАГОДНІ ТОСТ

У час навагодняга балю ў Доме партыі ў Варшаве з навагоднім тостам выступіў І сакратар партыі Уладзіслаў Гамулка, які сказаў:

«1969 год ужо за намі, адыйшоў у беспаваротнае мінулае. Увайшлі мы ў новы — 1970 год. З'яўляецца ён для ўсіх нас таямнічай кнігай, што налічвае 365 чыстых старонак, якія маем запісаць зместам свайго жыцця».

Прамоўца склаў падзяку ўсім людзям працы за ахвярнае выконванне сваіх абавязкаў у мінулым годзе, а таксама пажаданні на 1970 год.

«Сярод навагодніх пажаданняў, — сказаў тав. У. Гамулка, — якія мы сёння складаем адзін другому, першае месца займае нашае гарачае жаданне, каб пачынаючыйся 1970 год прынёс нам і ўсяму чалавецтву ўмацаванне міру, каб стаўся годам заканчэння амерыканскай агрэсіі ў В'етнаме і патушэння небяспечнага ачага вайны на Блізкім Усходзе, каб пракладала сабе пераможна дарогу нашая ідэя мірнага суіснавання ўсіх дзяржаў і мірнага сужыцця народаў».

НАВАГОДНІЯ ПАЖАДАННІ

З нагоды Новага года з пажаданнямі для ўсяго народа выступіў Старшыня Рады Дзяржавы Мар'ян Спыхальскі.

«Уваходзім у новы год, — сказаў тав. М. Спыхальскі, — з пачуццём патрыятычнай адказнасці за справы краіны. Па меры таго, як сацыялістычнае развіццё Польшчы прыносіць нам штораз больш матэрыяльнага і духовага багацця, пацвярджаецца гістарычная важнасць грамадскіх перамен, якія адбыліся ў нашай Айчыне 25 гадаў таму назад, важнасць нашага павароту на Одру і Нысу. З году ў год усё больш выразнай з'яўляецца найважнейшае дасягненне новай эпохі гісторыі — кансалідацыя народу, усіх грамадзян, партыйных і беспартыйных веруючых і няверуючых — на грунце ідэйных прынцыпаў Народнай Польшчы».

«Складаю вам, дарагія грамадзяне, найбольш гарачыя навагоднія пажаданні. Хай поспехі ўсяго народа ідуць у руку з вашымі асабістымі поспехамі, хай радасць і шчасце госцяць у вашых дамах і сем'ях».

КРЫХУ СТАТЫСТЫКІ

Прадстаўнік ГУС-у падаў, што на Новы год насельніцтва Польшчы налічвала каля 32,7 мільёнаў асоб. У Дзень Новага года нарадзілася каля 1400 дзяцей. На працягу мінулага года насельніцтва Польшчы ўзрасло амаль на 244 тысячы, натуральны прырост дасягнуў каля 8,3 проміля. Наступіў узрост колькасці шлюбаў і колькасці скананняў.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ МАШЫНЫ

У 1969 годзе прададзена на 14 мільярдаў злотых сельскагаспадарчых машын і прылад, гэта значыць, на адзін мільярд злотых больш, чымсьці ў папярэднім годзе. Сельская гаспадарка атрымала каля 30 тысяч новых трактараў (каля 4 тысяч больш, чымсьці ў папярэднім годзе).

(п)

ВАЯВОДСТВА

ГРАМАДСКІ КАНТРОЛЬ

Ад пяці год прафсаюзы вядуць грамадскі кантроль у працы гандлёвых устаноў. Зараз у ваяводстве дзейнічае амаль паўтары тысячы грамадскіх кантралёраў, якія ўжо звыш 20 тысяч раз кантралявалі розныя крамы і ў многіх выпадках выяўлялі недахопы ў іх працы.

КОНКУРС

У Банях Мазурскіх мясцовы аддзел Украінскага грамадска-культурнага таварыства супольна з кіраўніцтвам грамадскага цэнтра культуры наладзіў дэкламатарскі конкурс. Конкурс быў прысвечаны 25-цігоддзю ПНР. Удзел у ім прыняла школьная моладзь.

ПЕРШЫ

Беластоцкі шклозавод , як першы сярод 50-ці прадпрыемстваў хімічнай прамысловасці, выканаў датэрмінова свой план за 1969 год. Беластоцкі шклозавод пастаянна разбудоўваюць. У ліпені г. г. пачне выпускаць прадукцыю новы цэх гэтага завода, які будзе рабіць шкло для асвятлення.

ХУТАРЫ

Геадэзійная служба Беластоцкага ваяводства плануе ліквідаваць цераспалосіцу на тэрыторыі Беласточчыны да 1975 года. У сувязі з гэтым у 1970 годзе амаль 70 тысяч гаспадароў атрымае хутары.

ЗІМА І ГАРЦЭРЫ

У Бельскім павеце гарцэры спаборнічаюць за выкананне грамадскім чынам самага лепшага катка для зімовых гульняў. У Дуброўскім павеце гарцэры апекуюцца палявымі птушкамі і ляснымі звярамі, дапамагаюць ім перажыць лютую зіму. У час зімовых канікулаў 300 гарцэрскіх інструктараў адпачывала ў лагерах.

У НАВАГОДНЮЮ НОЧ

У першай радзільнай клініцы ў Беластоку ў навагоднюю ноч нарадзілася 11 дзяцей. Першым была дзяўчынка, бацькі якой жывуць у вёсцы Сабалева, Беластоцкага павета.

50 ГОД

Марыянна і Станіслаў Валяноўскія з вёскі Езёрка ў Ломжынскім павеце пражылі супольна ўжо 50 год. З нагоды гэтага знамянальнага юбілею Рада Дзяржавы прызнала ім спецыяльныя медалі. Прадстаўнікі ўлад жадалі Валяноўскім далейшага шчаслівага жыцця.

НАЙБОЛЬШ ПАПУЛЯРНЫ

У выніку плебісцыту найбольш папулярным акцёрам Беласточчыны аказаўся Генрык Длужынскі. З'яўляецца ён таксама лаўрэатам прэміі ВРН і пераможцам конкурсу «Бліжэй тэатра».

УРАЧЫСТАЕ РАЗВІТАННЕ

Калектыў прадпрыемства водаправодаў і каналізацыі ў Беластоку ўрачыста развітаўся са сваім дырэктарам Пілапам Кізевічам, які пасля 16-ці год працы на пасадзе дырэктара адыйшоў на пенсію. Піліп Кізевіч быў таксама актывістам БГКТ.

(вр)

Niedziela 11. I.

7.55 Program dnia; 8.00 TV Kurs Rolniczy: „Intensywny tucz mięsny"; 8.35 „Przypominamy, radzimy"; 8.45 Dla młodych widzów: „Czterej pancerni i pies" — film TVP; 10.00 Dla młodych widzów: „Mali ludzie, wielcy ludzie" (Berlin); 11.05 „Prospekt Kalinina" (Moskwa); 11.35 „Występ Zespołu „Kamionka" — program regionalny; 12.10 Dziennik; 12.20 „Przemiany"; 12.50 „Cecylia — lekarka wiejska" — film; 13.15 Dla dzieci: „Szopka' — widowisko Państw. Teatru Lalek w Lublinie; 14.10 Międzynarodowe zawody skoków narciarskich (Liberec); 15.10 „Przygody Pana Michała" — film TVP; 15.40 „Piórkiem i węglem"; 16.00 „Spotkanie z pisarzem" — Michał Rusinek; 16.30 „Zapraszamy na pół czarnej" — program estradowy; 17.30 PKF; 17.40 „Fra Diavolo"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Lot nr 6" — film fab. USA; 21.30 Magazyn Sportowy.

Poniedziałek 12. I.

14.25 i 23.10 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka; 15.20 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Zwierzyniec"; 17.40 „Echo stadionu"; 17.55 „Historia instrumentów muzycznych" — film rum. 18.10 „Sylwetki X Muzy" — Paweł Komorowski; 18.45 „Eureka"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik 19.55 Program Red. Wojskowej; 20.25 Teatr TV: T. Rittner — „W małym domku" 22.05 „Śpiewa Józef Szimandi" — program film.; 22.50 Dziennik.

Wtorek 13. I.

9.55 Dla szkół: (kl. I lic.) Język polski — J. Kochanowski „Odprawa posłów greckich"; 10.25 „Ktokolwiek wie" — film fab. pol.; 12.00 „Wybieramy zawód"; 12.20 Przerwa; 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Nawozy sztuczne"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 22.30 Politechnika TV I roku. Matematyka; 15.20 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Telewizyjny Ekran Młodych; 18.30 Transmisja z I-go dnia Turnieju Koszykówki o Puchar Warszawy; 19.00 „Polowanie na dziki" — program TV NRD; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Ktokolwiek wie" — film fab. pol.; 21.40 „Panorama Literacka"; 22.10 Dziennik.

Środa 14. I.

9.00 „Ścigany" — film; 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „O wolność ojczyzny i ludu"; 10.35 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka — „Naczynia połączone"; 12.25 Przerwa; 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Wychowanie obywatelskie — „Szkolimy fachowców"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 22.55 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Kino Bolka i Lolka" — IV wieczór filmów; 17.15 „Śladami Lenina" (Leningrad); 17.40 TV Kurier Warszawski; 17.55 Magazyn ITP; 18.10 „Wyprawy" — film; 18.35 „Spacery Warszawskie"; 19.20 Dobranoc ;19.30 Dziennik; 20.05 „Ścigany' '— film; 20.55 „Światowid"; 21.25 PKF; 21.35 Recital śpiewaczy Ryszarda Tarasewicza; 22.05 Dziennik.

Czwartek 15. I.

8.15 „Matematyka w szkole": „Granica ciągu" cz. II; 8.45 Przerwa; 9.55 Dla szkół: (kl. VI) Język polski — B. Prus — „Anielka"; 10.25 Przerwa; 12.45 i 13.55 Mechanizacja Rolnictwa: „Mechanizacja upraw międzyrzędowych"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 22.35 Politechnika TV I roku. Geometria wykreślna; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem"; 17.55 TV Kurier Kielecki; 18.10 „Czwarta zmiana"; 18.40 „Giełda piosenki"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 Teatr Kobra: Cedric Sheriff — „Powrót o siódmej"; 21.05 „Ludwik van Beethoven" — program monograficzny na otwarcie Światowego Roku Beethovenowskiego; 21.35 „Rozmowy o książkach"; 21.50 „Kwestia sumienia" — film TVP; 22.15 Dziennik.

Piątek 16. I.

9.25 „Wiosna we wrześniu" — film fab. czechosł.; 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Zwiedzamy elektrownię"; 11.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie plastyczne — „Plakat"; 12.25 Przerwa; 14.25 i 22.35 Politechnika TV I roku. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: Reportaż TV; 17.40 TV Kurier Mazowiecki; 17.55 „Tobie Warszawo" — Uroczysty koncert z okazji 25-lecia Wyzwolenia Warszawy. Transmisja z Sali Kongresowej PKiN; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Smak zemsty" — film TVP („Przygody pana Michała"). 20.35 Program publ.; 21.05 Nowela filmowa; 21.35 Konkurs skoków narciarskich o Puchar Beskidów w Szczyrku; 22.25 Dziennik.

Sobota 17. I.

9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Geografia — „Ameryka Południowa"; 10.25 „Przygoda na Mariensztacie" — film fab. pol.; 11.35 Przerwa; 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Układ krwionośny"; 13.15 Przerwa; 14.20 Program dnia; 14.25 TV Kurs Rolniczy: „Rasy bydła w Polsce"; 15.00 „Wychowanie fizyczne naszych dzieci"; 15.10 Program tygodnia; 15.30 Pierwszy finał Turnieju koszykówki o Puchar Warszawy; 17.00 Dziennik; 17.10 Dla dzieci: J. Wiłkowski — „Geografia bajki" („Dzięcielinek i Świerzopski"); 18.00 „Warszawskie świtanie" — program z okazji 25-lecia Wyzwolenia Warszawy; 18.30 „Pegaz"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.20 „Z wizytą u Was" — program rozrywkowy; 21.30 Dziennik; 21.50 „Przygoda na Mariensztacie" — film fab. pol.

Piątek, 9 stycznia

8.05 „Nowiny"; 8.15 „Czterej pancerni i pies"; 9.45 Spektakl teatru lalek; 10.45 „Gdzie żył Lenin"; 11.15 „Nowiny"; 15.15 Koncert laureatów wszechzwiązkowego festiwalu twórczości amatorskiej; 16.00 „Panorama nowin"; 16.30 TV almanach; 17.00 „W. Lenin. Kronika życia i działalności"; 18.00 Sztafeta nowin; 18.50 „Dziewczyna z charakterem" film fab.; 20.45 Program estradowy; 21.55 „Nowiny".

Sobota, 10 stycznia

8.15 Program muzyczny; 8.45 TV barwna; 9.15 „Nowator"; 9.45 „Szkatułka muzyczna"; 10.00 Dla uczniów; 10.30 Przegląd międzynarodowy; 10.45 Filmy animowane dla dzieci; 11.30 TV barwna; 12.30 TV uniwersytet ludowy; 14.00 „Kronika półwiecza". Rok 1918; 15.00 Noworoczne przedstawienie; 16.00 Przegląd tygodnia; 16.30 „Włodarze bez masek"; 17.00 W eterze „Młodość"; 17.55 TV barwna; 19.30 „Świat socjalizmu"; 21.00 Melodie przyjaźni"; 22.00 „Nowiny".

Niedziela, 11 stycznia

8.00 „Kiosk muzyczny"; 8.30 Dla uczniów; 9.00 Finał kosmicznej olimpiady; 10.30 „Białe i czarne"; 11.00 Dla żołnierzy; 12.00 Program estońskiej TV; 17.30 TV barwna; 18.40 „Nowiny"; 18.45 „Siedem dni"; 19.30 „Było im osiemnaście". Film fab.

РОДНАЯ ЛІТАРАТУРА

Мікола Аўрамчык

М. Аўрамчыку 14 студзеня г.г. споўнілася 50 год. Нарадзіўся паэт у вёсцы Плёсы, Магілёўскай вобласці, у сялянскай сям'і. У 1938 г. скончыў сярэднюю школу. Пасля гэтага вучыўся ў педінстытуце. Вайна спыніла вучобу. М. Аўрамчык быў прызваны ў армію, удзельнічаў у баях на Волхаўскім і Паўночна-Заходнім франтах. У 1949 г. паэт скончыў філалагічны факультэт БДУ. Пачаў друкавацца ў 1937 г. Прапававаным ўвазе чытачоў вершы мы выбралі з апошняй яго паэтычнай кніжкі «Агледзіны», выдадзенай у 1969 г.

БЕЛАРУСКАЯ САСНА

З кожнай штольні пахне беларускай,
Баравой,
смалістаю сасной...
Пад зямлёй праход нязручны, вузкі
Вытлядае просекай лясной.

Столь над нізкім вугальным забоем
Падпірае стойка не адна.
Некаторая з іх над табою
Зарыпіць, як голлямі сасна.

Ціcне яе зверху цяжкі камень,
Грунт падрэзаны асеў на ёй
Тысячагадовымі пластамі
На паўкіламетра таўшчынёй.

Не такі цяжар яна ўтрымае,
Выступіць, як пот, з яе смала,
А сасна,
упартая,
прамая,
Хоча зноў прабіцца да святла.

Ты з настойлівасцю вугаль колеш,
Іскры пырскаюць з-пад малатка...
Родная сасна пад цяжкай столлю
Не аддасць у крыўду земляка.

САЛДАЦКАЯ СЛЯЗА

Нямала смерць яго сяброў скасіла
Па родных папялішчах,
між руін,
А ён,
плячысты беларус-асілак,
Упарта прабіваўся на Берлін.

Нямала вёрст прайшлі ўжо яго боты,
Пакуль дайшоў ён да мяжы чужой,
Дзе ўпершыню зусім —
не горкім потам —
Шчака на сонцы блiснула слязой.

Ён ірвануўся ў бой,
без адпачынку
Папоўз па забалочанай лазе...
...І дрэвы,
і цаглянья будынкі
Аж задрыжалі у яго слязе.

* * *

Шмат хто рот на мой край разяўляў,
Нас выпальваў гарачым жалезам...
А казалі, што наша зямля
Толькі бульбай багата ды лесам.

Ажно ў нетрах яе заляглі
Скарбы вугалю, нафты і солі...
Як мы толькі паверыць маглі,
Не задумваючыся ніколі,
Каб у гэтай зямлі,
на якой
З веку ў век
у пажарах ваенных
Торф і лес каменелі наўкол,
Не захоўваўся вугаль каменны?

Каб глыбока у гэтай зямлі,
На якой людзі многа зазнали
Палымянай крыві пралілі,
Не было ўзгаральнае нафты?

Каб на гэтай зямлі,
дзе жыве
Працавіты народ хлебасольны,
Што гасціннасцю ўсюды слыве,
Не было хлеба з соллю уволю?

НАВАГОДНЯЕ ПІСЬМО АД М. ЗАБЭЙДЫ-СУМІЦКАГА З ЧЭХАСЛАВАКІІ

...пасля інфаркта зноў спяваю. Ужо зрабіў тры канцэрты: у Лугачовіцах, Багданчы і Карлавых Варах. На кожным гучала і наша песня. У Лугачовіцах мяне ўзнагародзілі медалем, выдадзеным на 300-годдзе курорта. У Карлавых Варах спяваў на ўрачыстым канцэрце, прысвечаным 52-ой гадавіне Вялікага Кастрычніка. Праграма інтэрнацыянальная, прынята вельмі добра. Радуе і падтрымлівае мяне, што магу яшчэ спяваць. Праўда, доктар кажа, што спяваючы магу памерці. А я адказваю, што лепш памерці спяваючы, чым жыць плачучы.

Часам наведваюць мяне госці з БССР. Спяваю ім песні. Падабаюцца.

Мая апошняя грамплацінка, якая выйшла тут у Чэхаславакіі «Беларускія песні і рамансы» — карыстаецца вялікім поспехам. Для прыкладу мне аб ёй пішуць вось так: «Паважаны маэстра! Сядзім з маткай і слухаем вашы песні. Захапляемся! Маглі б іх слухаць цэлы дзень. Вялікае вам дзякуй! (доктар Трыппе)».

«Ніву» чытаю заўсёды з зацікаўленнем.

У Новым Годзе шлю найлепшыя пажаданні знаёмым і ўсім чытачам «Нівы».

Ваш М. Забэйда

ДЗЕ ВЫ, ПАЭТЫ?

У № 50 (720) «Нівы» на першай старонцы красуецца прыгожае фота Белавежскай пушчы, дапоўненае вершам Міхася Рудкоўскага «Дазволь».

Я асабіста, як сталы чытач «Нівы», у захапленні як удалым фотам, так і наватарствам — змяшчэннем пад прыгожым здымкам не менш прыгожага верша.

Аб гэтым адважуся выказаць свой асабісты пагляд і пажаданне, каб рэдакцыя і нашы паэты, да кожнага здымка роднай нам Беласточчыны прыкладалі, на ўзор Міхася Рудкоўскага, свае чулыя вершы. Вельмі прашу шаноўную рэдакцыю разважыць прапанову і не скупіцца змяшчаць у газеце як найбольш фота-краявідаў нашай прыгожай Беласточчыны з прылажэннем паэзіі. Гэта не толькі ўпрыгожыць нашу газету, але падкрэсліць нашу любоў і пашчоту да роднай старонкі, а магчыма, што і ўзбудзіць скрытыя паэтычныя таленты.

Даруйце мне, старэчы, калі я не маю рацыі. Пішу я ўсё гэта з усхваляваным сэрцам, углядаючыся на чароўнае фота Цаф — Сянько, улыбляючыся ў кожнае слова прыгожага і каштоўнага верша Міхася Рудкоўскага...

...Але напісаць верш пад фота Паўлючука «Стары дуб» («Ніва», № 51 (721) паляніліся нашы паэты. А ці ж кепскі ўзор да паэзіі? Не аздін хлопчык — пастушок у цяні яго іграў на дудзе. Не адна маладая пара ў прахладзе цёмнай ночы спалучала тут на векі свае сэрцы. Не аднаго партызана засланіў ён ад варожых куль. Незлічоныя стрэлы і кулі ўпіваліся ў магутны ствол дуба. А шматкаліберны фашысцкі снарад адбіў найтаўсцейшую яго галіну. А ён — скалечаны, зрашэчаны — не паддаецца бурам, жыве. Як наш народ. Глыбока і пэўна запусціўшы свае магутныя карэнні ў родную зямлю, дажыў да нашых часоў і, дзякуючы Паўлючуку, увекавечніўся ў роднай «Ніве».

Нашы сучасныя паэты, дзе вы?!

Міхась Красоўскі
Малынка

Ад рэдакцыі: згаджаемся цалкам з Міхасём Красоўскім і шкадуем, што не можам змясціць поўнасцю яго цікавага пісьма: яно так невыразна напісана, што ледзь нам удалося «расшыфраваць» хоць нейкую частку. Таму наш заклік: пішыце выразна!

ПЕСНІ

Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы інфармуе, што згодна з пастановай прэзідыума ГП БГКТ ад дня 9 снежня 1969 г., таварыства будзе прымаць удзел у IX агульнапольскім конкурсе савецкай песні, максімальна мабілізуючы гурткі і членаў таварыства да шырокага ўдзелу.

У той час ГП БГКТ і рэдакцыя «Нівы» пры ўдзеле Ваяводскага праўлення ЗМВ з мэтай папулярызацыі і распаўсюджвання беларускай песні і адзначэння 100-ай гадавіны з дня нараджэння У. І. Леніна арганізуюць асобны «Конкурс беларускай песні — 1970 г.»

ПРАВІЛЫ КОНКУРСУ

1. Арганізацыяй конкурсу займаецца камісія культуры пры Галоўным праўленні БГКТ.
2. Конкурс складаецца з трох этапаў:
   а) мясцовыя агляды (студзень-люты);
   б) агляды ў аддзелах (сакавік — красавік);
   в) цэнтральны агляд (май).
3. У конкурсе могуць прымаць удзел салісты, а таксама невялікія вакальныя групы. Узрост удзельніка конкурсу — не менш 12-ці год.
4. Кожны ўдзельнік абавязаны падрыхтаваць 2 песні на беларускай мове.
5. Па-за конкурсам у паасобных эліміначыях могуць прымаць удзел прафесіянальныя спевакі, выпускнікі і студэнты вакальных аддзяленняў музычных школ.
6. У цэнтральным аглядзе прымаюць удзел лаўрэаты I, II і III месц, здабытых на аглядах у аддзелах.
7. Для ацэнкі агляду II этапа журы склікаецца праўленнямі аддзелаў БГКТ, для цэнтральнага агляду камісія культуры ГП БГКТ склікае журы ў складзе 3—7 чалавек.
8. Журы ацэньвае ўдзельнікаў паводле наступных крытэрыяў:
   а) голас (1—6 пунктаў);
   б) інтэрпрэтацыя (1—6);
   в) падборка рэпертуару (1—8).
   Максімальная колькасць пунктаў — 20.
9. Кошты агляду на ўсіх этапах пакрывае арганізатар — ГП БГКТ. Узнагароды на I і II этапах забяспечваюць арганізатары данага этапа разам з ЗМВ, ЗМС, ГС, ПЗГС, аддзеламі культуры, прафсаюзамі, «Рух»-ам, клубамі, пажарнай аховай і г. д.

У сувязі з гэтым пры арганізацыі «Конкурсу беларускай песні — 1970» неабходна наладзіць сувязь з успомненымі вышэй арганізацыямі.

Заявы на ўдзел у конкурсе трэба абмяркаваць на канферэнцыях і нарадах актыву гуртоў.

ГАЗЕТКІ

Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Беластоку з нагоды 100-ай гадавіны з дня нараджэння У. І. Леніна арганізуе конкурс на газетку і фотагазетку пад загалоўкам «Жыццё і праца У. І. Леніна».

ПРАВІЛЫ КОНКУРСУ

1. Конкурс арганізуе камісія прапаганды ГП БГКТ і рэдакцыя «Нівы» пры ўдзеле Ваяводскага праўлення ЗМВ.
2. У конкурсе могуць прымаць удзел як асобы прыватныя, так і гурткі БГКТ, а таксама школы.
3. Конкурс складаецца з двух этапаў:
   а) у аддзелах;
   б) у ГП БГКТ.
4. Удзельнікі конкурсу дасылаюць свае працы ў аддзелы БГКТ *да дня 25 красавіка 1970 г.*

Аддзелы БГКТ пасля ацэнкі прац перасылаюць іх (ад 3 да 5 штук) у Галоўнае праўленне БГКТ да 15 мая 1970 г.

5. Фармат газеткі і фотагазеткі — аркуш брыстоля.
6. ГП БГКТ арганізуе выстаўку прысланых прац.
7. Для ацэнкі прысланых прац склікаюць журы ў ліку 5—7 чалавек.
8. Лепшыя працы будуць узнагароджаны.

ЗДЫМКІ

Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства арганізуе фатаграфічны конкурс з нагоды 100-ай гадавіны з дня нараджэння У. І. Леніна, 25-ай гадавіны падпісання Дагавору аб дружбе і супрацоўніцтве паміж Польшчай і СССР і 25-ай гадавіны вызвалення.

ПРАВІЛЫ КОНКУРСУ

1. Конкурс арганізуе камісія прапаганды Галоўнага праўлення БГКТ і рэдакцыя «Нівы» пры ўдзеле Ваяводскага праўлення ЗМВ.
2. У конкурсе могуць прымаць удзел як прыватныя асобы, так і асобы, аб'яднаныя ў фотагуртках.
3. Кожны індывідуальны або калектыўны ўдзельнік конкурсу абавязаны прыслаць 5 здымкаў.
4. Фармат здымкаў не меншы, чым 18,5 см × 13 см.
5. Здымкі неабходна дасылаць да дня 10.05.70 г. на адрас:
   Zarząd Główny Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Białymstoku, ul. Warszawska 11 з допісам на канверце «Konkurs fotograficzny».
6. Галоўным праўленнем БГКТ у Беластоку будзе зроблена выстаўка дасланых прац.
7. Пры ўсіх здымках павінны быць подпісы — характар сфатаграфаванай падзеі і мясцовасць.
8. Зробіць ацэнку і прызнае ўзнагароды журы, якое будзе складацца са спецыялістаў.

Выйшаў падручнік

У ДРУЖНАЙ СЯМ'І

Ужо выйшаў падручнік роднай мовы для чацвёртага класа «У дружнай сям'і». Аўтары яго — Лідзія Гайдук і Мікалай Гайдук — могуць цешыцца: падручнік атрымаў прыемнае графічнае афармленне. Гэта, напэўна, уцешыць і вучняў. Аўтар малюнку Рамуальд Клайбер. Тыраж 5000 экземпляраў. Цана 14 злотых.

Беларускі ліцэй у Гайнаўцы.
Фота Я. Цялушэцкі.

Усім прафесію

Ад пэўнага часу шмат месца ў дзейнасці Саюза вясковай моладзі займае акцыя «Усе вучымся прафесіі». Хачу засцерагчыся, што слова «акцыя» ў даным выпадку мне не падабаецца. Лічу, што **дапамагчы здабыць прафесію — адно з важнейшых заданняў маладзёжнай арганізацыі на вёсцы,** а не толькі акцыя.

Заданне для ЗМВ-оўскай арганізацыі ў пэўнай меры і не новае. Толькі ў 1969 годзе пад кірункам ЗМВ працавалі ў ваяводстве 962 калектывы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (ПР), якія аб'адноўвалі 11 441 удзельнікаў. Як прыклад іх актыўнай працы можа быць і той факт, што ў 1968/69 гадах ПР-ы арганізавалі 28 тысяч даследчых участкаў і конкурсаў. Нельга не напомніць, што ўсе яны былі прыкладам адпаведнага, згоднага з патрабаваннямі сельскагаспадарчай навукі, гаспадаравання.

Жыццё аднак дыктуе больш аб'ёмістыя патрэбы... Вось для прыкладу Бельскі павет. Нягледзячы на аптымістычныя дадзеныя, пасля 25 год існавання абавязковай пачатковай школы 708 маладых людзей (17—30 год) не мае закончанай пачатковай адукацыі. Аддзел асветы супольна з ЗМВ пачаў арганізаваць курсы, даючы гэтым магчымасць закончыць пачатковую школу. Аказалася, што арганізавана 14 такіх курсаў, а запісалася туды толькі 213 чалавек. Ды і ці заўсёды гэта тыя маладыя 17—30-годкі?

На вёсках Бельскага павета налічваецца зараз больш, чым **дзве тысячы маладых людзей** з закончанай пачатковай адукацыяй, а 736 — гэта абсальвенты ПР, СПР, ПС (пшыспособене спулдзельчэ) і ЗСР. Згодна з праведзеным распазнаннем, на гаспадарках астаецца больш 2300 чалавек. З гэтага ліку каля двухсот чалавек намерана вучыцца завочна ў Сельскагаспадарчых тэхнікумах.

Правёўшы нават найпрасцейшыя матэматычныя дзеянні на вышэй прыведзеных ліках, лёгка дайсці да вываду, што заданне для бельскай арганізацыі ЗМВ і для яе саюзнікаў — велізарнае і мае многа напрамкаў. Першы напрамак — гэта зрабіць усё, каб усе маладыя, здаровыя людзі мелі закончаную пачатковую школу. Другі напрамак — гэта справа вучобы на гаспадароў. Тут я бачыў бы не столькі прымяненне новых спосабаў, колькі пашырэнне дагэтуль існуючых, т. зн. ПР, ПС, СПР.

Непакояць мяне іншыя справы, справы, звязаныя з лозунгам «Усе вучымся прафесіі». У праграмах некаторых павятовых праўленняў ЗМВ завужана справа толькі да прафесіі гаспадара і трактарыста. Чаму? Лічу, што сучасны гаспадар без каваля, слёсара — гэта таксама дрэнны гаспадар. А справа будаўляных рамеснікаў, краўцоў, электрыкаў, праводзячых рамонт радыё і тэлевізараў ці матацыклаў? Без іх усіх сучасны гаспадар не зможа добра гаспадарыць. На маю думку, ЗМВ павінна і гэтыя прафесіі ўключыць да сваёй дзейнасці. Разумею цяжкасці. Але справу можна распачаць, напрыклад, ад грамадскіх рад нарадовых, якія ведаюць аб недахопах рамеснікаў. Зацікаўленаму хлопцу ці дзяўчыне трэба паказаць магчымасці атрымання данай прафесіі, а таксама дапамагчы, напрыклад, адкрыць майстэрню. Несумненна, неабходным тут бачу супрацоўніцтва і з вясковай спулдзельчасцю, і з сельскагаспадарчымі гурткамі, і з камісіяй гаспадарчага планавання.

Калі пасеем зерні паасобых прафесій у розных раёнах павета, дык тады, напэўна, лягчэй будзе выканаць заданне — усе вучымся прафесіі. У гэтым напрамку трэба разгарнуць шырокую працу, тым больш, што нашая вёска застаецца зусім без рамеснікаў.

Чаго малавата? Чытаю многія пісьмы ў рэдакцыю ад маладых людзей з вёсак. Пытаюць аб справах, на якія, на маю думку, павінен умець адказаць кожны член праўлення гуртка ЗМВ. Пытанні бываюць такога тыпу: «Напішыце, як можна стаць трактарыстам?», «Хачу быць краўчыхай», «Дзе можна вучыцца на электрыка?», «Не хачу кідаць вёскі, але хачу быць слёсарам» і гд.

Мне здаецца, добрая інфармацыя арганізацыі ЗМВ можа не толькі дапамагчы хлопцам і дзяўчатам атрымаць прафесію, але прынясе непасрэдную і хуткую карысць нашай сельскай гаспадарцы.

А. К.

Шанцы самасцверджання

Беларусы як этнічная меншасць у межах Народнай Польшчы ўсё яшчэ не знаходзяць свайго культурнага самасцверджання. Усё яшчэ аб беларусах у Польшчы мала хто ведае па-за межамі Беластоцкага ваяводства, а і ў рамках ваяводства веды гэтыя вельмі мутныя. Усё яшчэ беларускае паходжанне з'яўляецца справай «сарамлівай» для беларуса. Справа паказання ўласных культурных вартасцей «усяму свету», прызнання іх у грамадстве — гэта справа не толькі этнічнай групы як такой у цэласці, але і кожнага беларуса паасобна. Бо ад гэтага прызнання залежыць у вялікай ступені пачуццё задавальнення і ўпэўненасці ў жыцці, пачуццё ўласнай поўнавартасці.

Шанцамі такога прызнання нашых культурных вартасцей з'яўляецца перш за ўсё фальклор. Жывем у такой сітуацыі, калі ва ўсім свеце назіраецца ўзрастаючае зацікаўленне фальклорам, а асабліва песенным фальклорам, і выкарыстоўванне яго ў сучаснай лёгкай музыцы. З другога ж боку назіраецца знікание з паверхні зямлі рэштак самабытнага фальклору.

Песенны фальклор беларусаў Беласточчыны цікавы і разнастайны. Наднёманская Беларусь крыжавалася тут з уплывамі палескімі, паўночна-ўкраінскімі, рускімі і польскімі. Захавалася шэраг элементаў першабытных, старых, архаічных. Усё гэта можа зацікавіць не толькі даследчыкаў, фалькларыстаў, але можа быць з поспехам выкарыстана як арыгінальны музычны элемент на эстрадзе.

Трэба сказаць шчыра, што беларуская эстрада «Лявоніха» не зрабіла ў гэтым напрамку нічога. Можна сказаць нават больш — вынікі яе дзейнасці былі адваротнымі ад мэт, пастаўленых у пачатку артыкула. Гледачы любілі «Лявоніху», але слухаючы яе, маглі толькі пацвердзіць перакананне, што беларуская песня значна горшая, слабейшая ад украінскай, рускай, ці польскай. У супастаўленні з гэтымі апошнімі песнямі, якія выконвала тая ж «Лявоніха», беларуская песня гучыць сапраўды вяла і мала цікава.

Прычынай гэтага з'яўляецца абсалютнае адарванне рэпертуару «Лявоніхі» ад жывога, мясцовага фальклору. Народныя песні, апрацаваныя ў Мінску і выкарыстаныя ў нас, — гэта ўжо далёкі адгалосак гэтага жывога фальклору. У акадэміцкай, па-вучонаму правільнай апрацоўцы знікае ўсё, што можа захапіць сённяшняга нашага слухача: арыгінальнасць інтэрпрэтацыі, стыхійнасць песні, яе самабытнасць і непаўторнасць. Асабліва важкае гэта ў нас, у Польшчы, дзе ўжо шэраг год папулярызуецца стыль «біг-бітнай» лёгкай музыкі, які прытупіў нашую ўражлівасць на меладыйную правільнасць песні, але выастрыў уражлівасць на яе дынамізм, яе рытміку і эмацыянальны ўдзел выканаўцаў.

Хацелася б мець надзею, што сітуацыя ў гэтай галіне палепшыцца ў бліжэйшы час. Прапанова ў гэтым напрамку ставілася, між іншым, існуючымі пры Галоўным праўленні БГКТ камісіяй культуры і этнаграфічнай камісіяй. На этнаграфічнай камісіі была высунута прапанова прыступіць да больш арганізаванага збірання этнаграфічнага матэрыялу пры дапамозе сучасных тэхнічных сродкаў, як магнетафоны і фотаапараты, а таксама прапанова — стварыць цэнтр беларускай этнаграфічнай дакументацыі. Цэнтрам такім павінен стацца Этнаграфічны музей у Белавежы. Збіраў бы ён даступнымі сродкамі фальклорны і этнаграфічны матэрыял з усёй Беласточчыны, а адначасова вёў бы спіскі ўсіх этнаграфічных матэрыялаў, якія знаходзяцца ў розных навуковых інстытутах і музеях краіны. Калі б удалося такі этнаграфічны цэнтр, на базе этнаграфічнага музея ў Белавежы, давесці да парадку, роля яго магла б быць велізарнай. Дапамагаў бы ён усім зацікаўленым беларускасцю ў Польшчы этнографам і фалькларыстам, перахоўваў бы скарбы народнай культуры для будучых пакаленняў, а адначасова можна было б выкарыстоўваць сабраныя матэрыялы для выдавецкай і эстраднай працы.

Ул. Паўлючук

Пачатак на стар. 1

Гайнаўскія амбіцыі

такты горада з вёскай, асабліва што і вёска ва ўсіх напрамках даганяе горад.

У дыскусіі былі галасы за пенетрацыяй рабочых асяроддзяў Гайнаўкі, за стварэннем там гурткоў Беларускага таварыства. Людзі падавалі прыклады, што групы тут існуюць неафіцыйна, групы, якіх яднае ці то своеасаблівасць абычаяў, ці рэвалюцыйнае мінулае Гайнаўскага павета.

ДЗВЕ ТАЯМНІЦЫ ГАЙНАЎСКАГА АДДЗЕЛА БГКТ

Першай з'яўляецца лік гайнаўскіх (у справаздачы было сказана, «нашых гайнаўскіх») актывістаў. Лік гэты не толькі вялікі, але пастаянна расце. Актывісты глыбока заангажаваны і ахвярны. Нашы актывісты ездзілі туды, дзе не даязджаюць іншыя, туды, дзе яшчэ вельмі рэдка праводзяцца якія-небудзь культурныя мерапрыемствы. Святкуючы наш вялікі юбілей у мінулым годзе — 25-годдзе ПНР, мы перажывалі яго з усімі. Сярод грамадскіх арганізацый павета, наша арганізацыя прыняла найбольшы ўдзел у гэтым свяце».

На конта гайнаўскага аддзела запісалася з выпадку 25-цігоддзя 46 дакладаў, 34 фотавыстаўкі, 17 вечарніц розных форм, два фэстыны, 49 рабочых сустрэч гайнаўскага актыву з гурткамі, грамадскія чыны ў Чыжах, Палічнай, Дубічах Царкоўных...

Другая таямніца называецца супрацоўніцтвам з усімі палітычнымі і грамадскімі арганізацыямі ў павеце: павятовым камітэтам партыі, аддзелам асветы і культуры, павятовым праўленнем ЗМВ, са школамі. З беларускага актыву аддзела выводзяцца галоўныя дзеячы і актывісты ўсяго Гайнаўскага павета. Бо такая наша праўда, кажуць тут: адзін не зробіць таго, што зробяць 50.

* * *

Дыскусія была дзелавая. Канцэнтравалася на справе гурткоў: як рабіць, каб ажывіць працу існуючых гурткоў?

Людзі задумваліся таксама, чаму няма гурткоў БГКТ у такіх мясцовасцях, як Белавежа ці Кляшчэлі? Беларускія ж гэта асяроддзі? А Белавежа нават з вялікімі традыцыямі слаўнага беларускага хору, які ўсюды здабываў вялікае прызнанне.

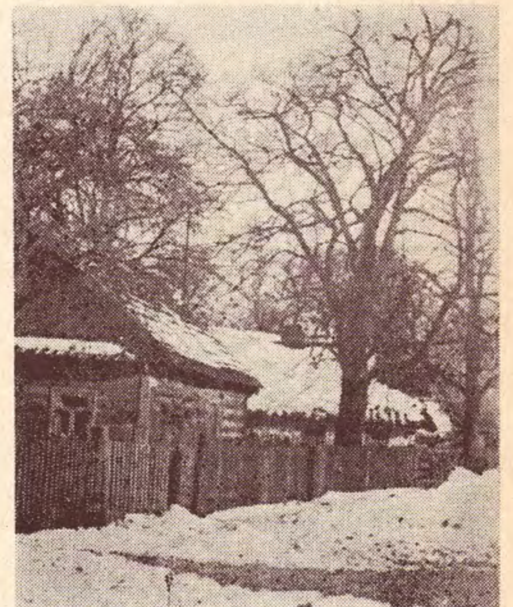
Вялікую і рэальную ролю гурткоў у культурнай дзейнасці БГКТ бачыць сакратар павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы Мікалай Самоцік (таксама член ГП БГКТ). Гэта: збіранне экспанатаў у музей, збіранне і запісванне пагаворак, песень, звычаяў, розных здарэнняў з гісторыі вёскі, успамінаў людзей; праца з «Нівай» — што яна дае, чаго трэба, яе ацэнка і папулярызацыя; чытанне беларускіх кніжак — вечары чытання.

Новы год, як і ўсюды, стаіць пад знакам сотай Ленінскай гадавіны. Гайнаўскі аддзел прывёў сваю багатую праграму святкавання яе. Летам прапануе арганізаванне ленінскага фэстына — формы, якая ў гайнаўскім аддзеле выходзіць вельмі добра. З цікавейшых прапаноў яшчэ: конкурс у школах «Што ведаю пра Леніна?» Плён конкурсу будзе матэрыялам на ўнікальны нумар «Зоркі».

* * *

Раз'ехаліся і разышліся гайнаўскія актывісты ў свае вёскі і ў свае хаты. Ведаюць, што падвясці не могуць. Ведаюць, што перад імі вялікая заданні, большыя чым дагэтуль. Ацэнка на гайнаўскай канферэнцыі гэтых людзей была такая: людзі добра выхаваныя ў сэнсе грамадскіх абавязкаў; маюць высокае пачуццё заданняў і свайго ўласнага прыкладу; у такіх людзей верыць трэба.

Вера Леўчук

Барысаўка. Фота Ул. Паўлючук.

Што можа моладзь

Дзе моладзь, там бадзёрасць, там ініцыятыва. А ініцыятыва ўсюды патрэбная. Асабліва на вёсцы яе не замнога. Дык якая ж гэта наша моладзь на вёсцы ў Беластоцкім ваяводстве? Чым яна займаецца, што яе хвалюе?

На Беласточчыне амаль 52 тысячы хлопцаў і дзяўчат аб'ядноўвае Саюз вясковай моладзі, які мае амбіцыю прадстаўляць усю вясковую моладзь. Кіруючыся пачуццём гаспадара краіны і ўсведамляючы свой грамадскі абавязак, члены ЗМВ-у ўключаюцца ва ўсе палітычныя кампаніі, якія праводзяцца ПАРП. У час сакавіцкіх выпадкаў у 1968 годзе ЗМВ Беласточчыны на сходах, канферэнцыях, нарадах і маніфестацыях накіраваў на адрас ЦК ПАРП сотні рэзалюцый, якія сведчылі аб падтрымцы палітыкі партыі і ўрада. У час кампаніі перад V з'ездам ПАРП, моладзь ЗМВ-у актыўна ўключалася да папулярызацыі тэзісаў, а пасля пастаноў — з'езда. У днях V з'езда адбываліся спатканні з партыйнымі дзеячамі, і ЗМВ урачыста перадаў найлепшых сваіх членаў у рады ПАРП. Члены ЗМВ масава таксама ўдзельнічалі ў рэалізацыі абавязацельстваў, прынятых у гонар V з'езда. Аб актыўнасці ваяводскай арганізацыі ЗМВ сведчыць могуць наступныя лікі: У 1968 годзе, напрыклад, у рады ПАРП было прынята 1497 членаў ЗМВ. На працягу года ў грамадскіх чынах прыняло ўдзел 1947 гурткоў ЗМВ-у, гэта значыць 42500 членаў, якія выканалі працы на 8 965 000 зл.

У 1969 годзе шырока адзначалася 25-годдзе існавання народнай улады ў нашай краіне. Першае паўгоддзе праходзіла пад знакам падрыхтоўкі да выбараў у Сейм і рады нарадовыя. Асабліва цікавымі былі: «Дзень маладога выбаршчыка» і акцыя сустрэч пад лозунгам: «Букет кветак для будаўнікоў Народнай Польшчы і іх сем'яў». Гэтая апошняя акцыя мела на ўвазе сустрэчы з людзьмі 25-годдзя. У ёй удзельнічалі 452 гурткі ЗМВ-у, члены якіх уручылі кветкі 890 заслужаным асобам.

У 1969 годзе працягваліся далей дзве акцыі: «Вясна чынаў» і «Кожны колас на вагу золата», у якіх высілкам 39 800 членаў выпрацавана 5,6 млн. зл.

У перыяд зімовага карнавалу ў 1968 і 1969 гадах гурткі ЗМВ-у масава арганізавалі безалкагольныя танцавальныя вечарыны і кулігі. У ваяводстве кулігаў адбылося 862, а безалкагольных забаў — 722.

Сярод розных напрамкаў дзейнасці ЗМВ-у галоўнае месца займае сельскагаспадарчая асвета, якая арганізуецца пры дапамозе сельскагаспадарчай службы. Адной з найбольш папулярных форм з'яўляюцца калектывы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (ПР). У суме ў гадах 1968—69 калектывы ПР мелі 28 тысяч даследчых палетак, і ўсе яны былі дэманстрацыяй належнага гаспадарання, згодна з вымогамі сучаснай агратэхнікі. Вынікі дзейнасці калектываў ПР даволі добрыя. Аб значэнні іх на Беласточчыне сведчыць 15 750 выпускнікоў, большасць з якіх працуе на гаспадарках. Выпускнікі ПР-аў займаюць адказныя функцыі ў сельскагаспадарчых гуртках. 103 асобы працуюць на пасадзе прэзасаў і рахункаводаў, а 317 асоб з'яўляюцца трактарыстамі. З мэтай актывізацыі самастойна гаспадаруючых маладых сялян у галіне павелічэння прадукцыі збожжа ЗМВ арганізаваў конкурс на «Маладога майстра ураджаяў».

У ім прыняло ўдзел 800 маладых гаспадароў. Некаторыя ўдзельнікі конкурсу атрымалі больш 30 цэнтнераў усіх чатырох асноўных зерневых культур з аднаго га, а Ян Крашэўскі з Замброўскага павета — 34,8 цэнтнераў.

Павелічэнню збожжавай прадукцыі спрыяла таксама акцыя ЗМВ-у «Больш мінеральных угнаенняў — больш збож-

KOMUNIKAT

Dziekanat Wydziału Rolniczego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

komunikuje,

że składanie podań na Rolnicze Zaoczne Studia Zawodowe dla pracujących na Wydział Rolny

trwa od 15 stycznia do 15 marca 1970 r.

Na studia dla pracujących na wydziałach Rolniczych w Wyższych Szkołach Rolniczych mogą być przyjmowani kandydaci, którzy odpowiadają następującym warunkom:

1. Pracują bezpośrednio w produkcji rolnej, a w szczególności:
   a) osoby pracujące w Państwowych Gospodarstwach Rolnych i analogicznych gospodarstwach rolnych,
   b) osoby pracujące w spółdzielniach produkcyjnych i indywidualnych gospodarstwach rolnych,
   c) osoby pracujące w Państwowej Służbie Rolnej,
   d) nauczyciele szkół rolniczych i dokształcających na wsi (w wyjątkowym wypadku nauczyciele szkół podstawowych na wsi, zainteresowani w dokształcaniu rolniczym).
2. Posiadają roczny staż pracy zawodowej rolniczej.
   Absolwenci szkół rolniczych, których świadectwo uprawnia do studiów wyższych, mogą być przyjmowani po rocznej pracy w rolnictwie od chwili otrzymania świadectwa dojrzałości.
3. Posiadają świadectwo dojrzałości lub inne równoważne.
4. Uzyskali zgodę na studia od kierownictwa zakładu pracy.
5. Wiek kandydata nie może przekraczać 45 lat.

Składanie podań.

Kandydaci z woj. białostockiego składają podania w Punkcie Konsultacyjnym Zaocznych Studiów Rolniczych SGGW — Białystok — Dojlidy, ul. Fabryczna nr 26 (Technikum Rolnicze).

Studia Zaoczne na Wydziale Rolniczym trwają 5 lat (10 semestrów). Do podania o przyjęcie na Studia Zaoczne należy dołączyć:

1. życiorys,
2. **zezwolenie z zakładu pracy wraz z opinią,**
3. **świadectwo dojrzałości w oryginale,**
4. świadectwo urodzenia lub wyciąg z dowodu osobistego (mężatki ponadto świadectwo ślubu),
5. zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia kandydata,
6. **3 fotografie własnoręcznie podpisane na odwrotnej stronie przez kandydata** i poświadczone przez Zakład Pracy,
7. **zaświadczenie o rocznej pracy w rolnictwie** wydane przez zakład pracy lub inne stwierdzające (dla rolników indywidualnych i członków spółdzielni produkcyjnych — przez Prezydium Rady Narodowej, a dla nauczycieli szkół podstawowych na wsi — opinie wydane przez Wydział Oświaty Powiatowej Rady Narodowej),
8. **kwestionariusz osobowy poświadczony przez Dział Kadr lub Prezydium Powiatowej Rady Narodowej.**

Zaoczne Studia Zawodowe poprzedzone są Kursem Wprowadzającym, który rozpoczyna się w kwietniu i trwa około 10 tygodni.

Zadaniem Kursu Wprowadzającego jest:

1. Wyrównanie poziomu wiadomości kandydatów na Zaoczne Studia Zawodowe,
2. Praktyczne zaznajomienie kandydatów z metodami uczenia się i nauczania stosowanymi na studiach zaocznych,
3. Ułatwienie kandydatom przygotowania się do egzaminu wstępnego na studia.

Kurs Wprowadzający obejmuje naukę następujących przedmiotów: Biologii, Matematyki, Chemii i Języka obcego.

Egzaminy wstępne

Po ukończeniu Kursu Wprowadzającego odbędą się egzaminy wstępne obejmujące:

a) egzamin ustny z biologii i matematyki
b) egzamin pisemny z biologii.

Ponadto kandydatów obowiązuje egzamin sprawdzający stopień opanowania nowożytnego języka obcego, którego uczyli się w szkole średniej.

Absolwenci Zaocznych Studiów Zawodowych **otrzymują tytuł inżyniera — rolnika.**

Studentom na Zaocznych Studiach Zawodowych przysługuje zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów Nr 35 z dnia 11 lutego 1955 r. (Monitor Polski nr 12 z dnia 18. II. 1955 r. poz. 127) prawo uzyskania płatnego urlopu okolicznościowego na zjazdy szkoleniowe i sesje semestralne — w ilości 28 dni w roku oraz zwrot kosztów przejazdów z miejsca zamieszkania do Uczelni i z powrotem — na zajęcia przewidziane planem studiów.

Uczestnikom Kursu Wprowadzającego przysługuje 10 dni urlopu i zwrot kosztów przejazdu.

жа». Дзякуючы ёй, у 1968 годзе на Беласточчыне было заложана 5035 даследчых палеткаў (інтэнсіўна ўгноеных) з ярым і азімым збожжам. А ў 1969 годзе было заложана такіх даследчых палеткаў 7000, і была магчымасць атрымаць на іх бясплатна мінеральныя ўгнаенні.

У радах ЗМВ-у здабыў папулярнасць лозунг «У кожнай вёсцы аграном». У завочных сельскагаспадарчых тэхнікумах вучыцца цяпер 770 маладых людзей, якія працуюць непасрэдна на вёсцы. Намагаючыся прыйсці ім з дапамогай, ЗМВ арганізаваў падрыхтовачныя курсы да тэхнікума і кансультацыйныя пункты. Каштоўнай ініцыятывай ЗМВ, якая атрымала дапамогу і падтрымку ўлад, было стварэнне стыпендыяльнага фонда для гэтай моладзі.

Удасканальваючы свае прафесіянальныя здольнасці, маладыя гаспадары атрымоўваюць высокія прадукцыйныя вынікі, паднімаюць узровень падупалых гаспадарак, робяць іх на працягу аднаго-двух год высокатаваровымі і эканамічна рэнтабельнымі.

У мэтах вылучэння найлепшых гаспадароў і папулярызацыі іх дасягненняў у пачатку 1970 года будзе аб'яўлены конкурс на «Узорнага маладога селяніна». Мае гэта быць яшчэ адзін інструмент уздзеяння на ўсю вясковую моладзь у галіне хуткага пад'ёму ўзроўня гаспадаравання.

М. Хмялеўскі

хроніка дружбы

Інфармацыя бягучая

Сёння мы хочам паказаць, якія шматлікія і разнастайныя формы папулярызацыі ідэі польска-савецкай дружбы праводзіць ТППР, у тым ліку і беластоцкая арганізацыя. Вядома, што розныя конкурсы гэта форма, якая найлепш і найлягчэй прымаецца людзьмі. У конкурсе можа прыняць удзел кожны і кожны можа здабыць узнагароду.

Магнітам ТППР-аўскіх узнагарод з'яўляюцца ўзнагароды — экскурсіі ў СССР. Такую ўзнагароду атрымаў нядаўна Мікола Семянюк са Старога Беразова, старшыня клуба «Рух». Клуб гэты ў сваёй дзейнасці выкарыстоўвае багатыя формы ў прапагандзе польска-савецкай дружбы.

З актуальных мерапрыемстваў ТППР назавем такія:

1) Конкурс на савецкую песню. Вельмі ахвотна будзе прынята ў гэтым конкурсе на розных яго этапах беларуская песня. Агульнапольскі агляд адбудзецца ў чэрвені ў Зялёнай Гуры.

2) Дэкламатарскі конкурс пад загалоўкам «Польская, руская і савецкая паэзія дружбы і братэрства». Конкурс для школ. Заканчэнне ў маі ў Кашаліне.

3) Чытальніцкі турнір «Уладзімір Ленін». Адно з важнейшых мерапрыемстваў ТППР. Аб ім пісалі і пісаць будзем яшчэ.

4) Фестываль аматарскіх тэатраў на тэмы, звязаныя з Леніным, яго дзейнасцю і падзеямі Вялікага Кастрычніка.

5) Агульнапольскі агляд клубаў савецкай песні. Беластоцкі клуб савецкай песні належыць да цікавейшых у краіне. Кіруе ім Ян Куляшэвіч. Агляд адбудзецца ў маі ў Беластоку.

6) Алімпіяда рускай мовы. Мэта яе — зацікавіць рускай мовай шырэйшы круг людзей. Для алімпіяды вымагаюцца веды па рускай літаратуры і мове. Прызначаецца для вучняў сярэдніх школ і студэнтаў.

7) Конкурс на ўспаміны з пабыўкі ў СССР «У сяброў». Гэта другі такі конкурс. Першы ў мінулым годзе прынёс дзесяткі вельмі цікавых і цёплых прац.

Заахвочваем да ўдзелу ва ўсіх конкурсах ТППР. (вл)

Усё людское нам не чужое

ЭПІДЭМІЯ МОВЫ

Што важнейшае: думка ці мова? Цяпер большасць адкажа, што мова. Адны адкажуць так таму, што яны самі якраз гаваруны. Другія адкажуць таму, што пры агульным прыліве розных моў паверылі, быццам мовамі можна ўсё. Трэція ўрэшце проста заламаліся пад цяжарам моў і пагадзіліся з фактам: «няхай сабе гавораць і так, на шчасце, нічога з гэтага не выйдзе».

Адносіны да моў, як бачым, у людзей розныя (па шчырасці трэба сказаць, што людзі наогул не любяць гаварылаў).

Усё гэта не абвяргае навіны, што настала эпоха ўсеагульнага аратарства. Многа аратараў (а зместу няма), многа таворачых, (а гаварыць не ўмеюць).

А ўсё таму, што найперш: думаць не ўмеецца...

У кожнай мясцовасці, у кожнай групе, на кожным сходзе знойдуцца людзі, якія гавораць пастаянна і, вядома, доўга. Надоўга да сходу вядома ўсім, што гэтыя людзі абавязкова будуць гаварыць — просяць іх ці не просяць, трэба ці не трэба, будуць іх слухаць ці не будуць, на тэму яны гавораць ці не на тэму, але гаварыць будуць.

Цярплівасць людская вельмі эластычная. Але трэба прадбачыць тут два выхады: або зробяцца сходы нашы ўсеагульнай спальняй, дзе над анямелымі ў страшных снах людзьмі будуць гудзець, грымець, пішчаць, крычаць, вішчаць і смяяцца гаварылы. Або цярплівасці ўжо не хопіць, і станецца рэвалюцыя. Тады змучаныя людзі схопяць попельніцы з попелам і засыплюць, залепяць вочы гаварылам, а потым пагоняць іх, дзе Макар цялят пасе.

Людзі стануць думаць, людзі стануць жыць. Настане радасны і светлы дзень людскога розуму замест людскога языка. Думка акрыляе наш свет. Яна (а не балбатня) будзе маслам на творчы людскі розум, і найдасканальшае з дасканалых тварэнняў прыроды — Чалавек! — здабудзе Юпіцер.

Ва ўсё вышэй сказанае я веру, чаго і вам жадаю ў новым годзе.

Ве-Ле

УЗНАГАРОДЖАНАЕ ФОТА

Праведзены вынікі XII агульнапольскага конкурсу прэсавай фатаграфіі. Прынялі ў ім удзел фотарэпарцёры з розных рэдакцый і агенцтваў краіны. На конкурс паступіла звыш 700 прац. З іх узнагароджана 29. Сярод узнагароджаных знайшлася праца фотарэпарцёра Цэнтральнага фатаграфічнага агенцтва Рамана Сянько (які абслугоўвае нашу рэдакцыю) п. з. «Вяртанне ад доктара», якую мы друкавалі ў мінулым годзе. Прыпомнім яе.

ЧАМУ ГАЙНАЎШЧЫНА АПОШНЯЯ?

Праўда ў вочы коле

Зала запоўнена. Людзі сядзяць нават пад сцяной, бо не хапіла ім месца ля сталоў. Сабраліся сяляне, аграномы, заатэхнікі, старшыні прэзідыумаў ГРН і старшыні праўленняў ГС-аў — словам усе афіцэры сельскай гаспадаркі Гайнаўскага павета. Склікаў іх павятовы камітэт партыі на сваё пленарнае пасяджэнне. Тэма афіцыйна гучыць: «Задачы партыйнай дзейнасці ў галіне сельскай гаспадаркі на асенне-зімовы перыяд». Менш афіцыйна можна было б сказаць: як ратаваць сельскую гаспадарку Гайнаўскага павета.

Павятовы камітэт рашыў паставіць перад сваімі членамі і актывістамі нічым не ўпрыгожаную, голую праўду.

Выступае тав. Дваракоўскі. Ён тут сакратар па сельскагаспадарчых справах. Прамову пачынае аптымістычнымі прыкметамі. Вось у апошнім гаспадарчым годзе сяляне ў Гайнаўскім павеце дабіліся 17,5 цэнтнераў збожжа з аднаго гектара. Такога ўраджаю ніколі дагэтуль яшчэ не было. За адзін год аж 3 цэнтнеры прыбытку на кожным гектары. Прагрэс вялікі!

Дык што з таго, калі гэта самы ніжэйшы ўраджай у ваяводстве.

— На працягу двух апошніх год, — дадае сакратар, — прымяненне штучнага ўгнаення на Гайнаўшчыне падвоілася! Зараз у сярэднім выпадае на 1 гектар 41 кг NPK.

Дык што з таго, калі гэта самы ніжэйшы паказальнік у ваяводстве.

Гляджу на залу. Стаіць глыбокая цішыня. Мой сусед за столікам, вядомы гаспадар з Чыжоў, Пятро Ціханюк, неспакойна зацягваецца папяросным дымам, на яго твары, пачарнелым ад сонца і ветру, дрыжаць жылачкі. Хвалюецца. Сапраўды нялёгка са спакоем выслухоўваць горкую праўду. А гэта ж толькі пачатак. Праз хвіліну на вушы прысутных, бы град, бы каменне, пасыплюцца наступныя лікі.

Калектывы сельскагаспадарчых спецыялістаў, якія свае даследванні праводзілі восенню 1967 года, выявілі, што 3800 гаспадароў на Гайнаўшчыне або зусім не прымянялі штучных угнаенняў, або прымянялі іх так мала, што толькі смяяцца з таго, і годзе. 3800 гаспадароў! Гэта ж трэцяя частка ўсіх тых, хто займаецца ў Гайнаўскім павеце хлебаробствам! Яшчэ горш было з вапнаваннем. Тут аж 83% гаспадароў лічыла гэтае асноўнае для ўраджаю мерапрыемства зусім непатрэбным. 71% гаспадароў не праводзіла ворыва на зіму. На 1000 сялян, якія маюць у сябе абсталяваныя бетонныя сіласныя ямы, толькі 180 запоўніла іх сіласам.

Можна мець прэтэнзіі да лікаў, што яны надта ж абагульняюць справу, што зводзяць усё да сярэдняга ўзроўню. Не знайшоўся аднак яшчэ такі мудрэц, каб без лікаў стварыў сапраўдны вобраз актуальнага стану сельскай гаспадаркі ў павеце. Дык лікі даказваюць, што **сельскагаспадарчая Гайнаўшчына галадала б, каб не дапамога дзяржавы,** каб не пастаўкі пашы і харчовых прадуктаў з іншых раёнаў ваяводства і краіны. **У 1968 годзе жыхары Гайнаўскага павета аж на 3800 тон збожжа з'елі больш, чым самі выпрадукавалі.**

Адну трэцюю плошчы земляных угоддзяў займае на Гайнаўшчыне сенажаць. Добрае сена — самая каштоўная паша. Кармавая вартасць старанна загаспадараванага аднаго гектара сенажаці раўняецца 80 цэнтнерам аўса. Значыць, пад авёс трэба было б адвесці пры даволі невысокай ураджайнасці аж у чатыры разы больш поля. Сяляне Гайнаўскага павета маюць тады дасканалыя ўмовы для развіцця жывёлагадоўлі. Як яно ёсць у сапраўднасці? Вось што можна прачытаць у афіцыяльным дакуменце — праграме дзейнасці, прынятай на тэтым жа пленуме: «Не дасягнулі мы намеранага прагрэсу, галоўным чынам, у развіцці гадоўлі рагатай жывёлы і свіней па прычыне невыканання задач на адрэзку інтэнсіфікацыі кармавой гаспадаркі»... і так далей. Словам, зноў горкая праўда ў вочы коле.

Гэтых калючак не пашкадаваў прысутны на пленуме прадстаўнік сельскагаспадарчага аддзела Ваяводскага камітэта партыі, тав. Гапанюк.

— Калі Беластоцкае ваяводства, — гаварыў ён, — мае найслабейшыя гаспадарчыя вынікі ў дзяржаўным маштабе, дык Гайнаўскі павет найгоршы ў ваяводстве! Гэта Гайнаўшчына ў шматзначнай ступені садзейнічае таму, што нас зусім слушна крытыкуюць цэнтральныя ўлады.

Вось адзін прыклад з яго выказвання. На працягу апошняга дзесяцігоддзя ў ваяводстве наступіў прырост у прымяненні штучных угнаенняў аж на 30 кг NPK, у Гайнаўскім павеце толькі на 7,7 кг.

Таварыш Гапанюк прывёў таксама надта ж вымоўнае параўнанне двух паветаў: Кольненскага і Гайнаўскага. Абодва гэтыя паветы былі заснаваны ў адным часе, абодва яны маюць больш менш аднолькавыя натуральныя ўмовы. Аднак Кольненскі павет выпярэджвае Гайнаўшчыну.

Праўда, усе не могуць быць першыя. Нейкі павет заўсёды будзе апошні, толькі чаму мае быць ім Гайнаўскі павет?! Чаму ўслед за Гайнаўшчынай у апошнім радзе цягнуцца Бельшчына, Сямяцічшчына, Сакольшчына, Дуброўшчына? Чаму?

На гэтае пытанне рашылі мы шукаць адказу. Хто захоча выказаць свае меркаванні, калі ласка, запрашаем на старонкі «Нівы».

Віктар Рудчык

(Працяг са стар. 1)

Вядома, было б няправільна ўсе дарогі Польшчы перашываць на саюзную калею, бо тады давялося б адмовіцца ад выкарыстання вагонаў, платформаў і цыстэрнаў заходнееўрапейскай калеі. Але адмаўляцца ад перашыўкі на саюзную калею хоць бы аднаго, найбольш магутнага чыгуначнага напрамку было немагчыма.

У паласе наступлення фронту былі два асноўныя напрамкі. Першы (паўночны) — Брэст, Варшава і далей Познань, Франкфурт — на — Одэры; другі (паўднёвы) — Ковель, Люблін, Дэмблін і далей Лодзь, Каліш. Да Віслы абодва напрамкі былі перашыты намі на саюзную калею, і ў мэтазгоднасці гэтага ніхто не сумняваўся; але што рабіць з чыгуначнымі дарогамі, якія ішлі на Захад ад Віслы? Зыходзячы з чыста эканамічных меркаванняў, улічваючы магчымасць захопу вялікай колькасці трафейнага рухомага складу, іх трэба было пакінуць на заходнееўрапейскай калеі. Але ў гэтым выпадку патрабаваліся магутныя пералавачныя базы, якія маглі б перапрацоўваць кожныя суткі па 2000 вагонаў (па 1000 вагонаў на кожным напрамку). Такой магчымасці мы, на жаль, не мелі. Таму Ваенны савет фронту ўнёс на абмеркаванне Дзяржаўнаму Камітэту Абароны сваю прапанову, паўночны (галоўны) чыгуначны напрамак адбудаваць на саюзную калею, а паўднёвы — на заходееўрапейскую.

Да нас паступала ў той час у суткі з рознай ваеннай маёмасцю каля 50 паяздоў, з якіх меркавалася да 15 пераваьваць на заходнееўрапейскую калею, а рэшту прапускаць без затрымкі па саюзнай калеі. Важным матывам у абгрунтаванні гэтага плана быў характар аперацыі — яе стратэгічнае значэнне і высокія тэмпы наступлення. Спадзявацца на аўтамабільны транспарт пры такім вялікім аб'ёме перавозак, ды яшчэ на расцягнутых камунікацыях было б яўна неразумна.

Аднак Дзяржаўны Камітэт Абароны рашэннем ад 7 лістапада 1944 года адхіліў гэту прапанову і абавязаў нас рыхтавацца да эксплуатацыі чыгуначных дарог за Віслай на заходнееўрапейскай калеі.

У складзе чыгуначных войск фронту налічвалася тады 26 255 салдат, сяржантаў і афіцэраў, зведзеных у чатыры брыгады. Яны былі добра тэхнічна аснашчаны і матэрыяльна забяспечаны. Толькі з верасня да снежня імі было адбудавана 2803 км шляху, 10 770 км ліній сувязі, пабудаваны 24 масты.

У адбудове чыгуначных дарог і мастоў значную дапамогу аказала нам польскае насельніцтва. У іншыя дні выходзіла на працу звыш 10 тысяч польскіх грамадзян са сваімі інструментамі і цяглавай сілай.

Характэрнай асаблівасцю планаванай аперацыі была значная глыбіня яе. Наступленне прадбачвала выхад войск на захад ад Познані, г. зн. на глыбіню 350 км. Гэта ўжо не 150 км, як было ў Бабруйскай аперацыі! Выразна вырысоўвалася перспектыва (пасля дасягнення гэтага рубяжа) далейшага безупыннага прасоўвання нашых войск на Одэр, г. зн. на агульную глыбіню 600 км. Тэмп наступлення планаваўся ў сярэднім 20 км у суткі (фактычна ён склаў 32 км).

Браліся пад увагу агульныя спрыяльныя аператыўна-стратэгічныя абставіны, у сілу якіх праціўнік ужо не мог весці вялікіх наступальных аперацый. Вісла, якая праходзіла ўздоўж фронту, выключала магчымасць якіх-небудзь значных і нечаканых вылазак праціўніка з мэтай сарваць падрыхтоўку наступлення. Улічвалася абсалютная перавага нашых сіл над сіламі праціўніка і нашае поўнае панаванне ў паветры.

Да пачатку наступлення фронт меў боепрыпасаў каля 160 тысяч тон, гаручага каля 60 тысяч тон і харчу на 30—50 сутак, або 200 тысяч тон.

Нельга не сказаць аб цяжкасцях арганізацыі вайсковага тыла на Магнушэўскім і Пулаўскім плацдармах. Пры іх невялікіх памерах на першым размяшчаліся 23 дывізіі і 5348 сгвалоў артылерыі, на другім — 16 дывізій і 3324 ствалы (у абодвух выпадках без зенітных установак і гвардзейскіх мінамётаў). На ўчастках прарыву максімальная шчыльнасць артылерыі дасягала 282 ствалы на кіламетр фронту. 8-я гвардзейская армія мела паласу наступлення каля 7 км па фронту, у якой на глыбіні да 5 км размяшчалася 75—80 артылерыйскіх палкоў, т. зн. на квадратны кіламетр плошчы прыходзілася 2,5—3 артылерыйскіх палкі.

Здавалася б, няма месца для боепрыпасаў, гаручага, кухняў, медыцынскіх пунктаў: аб'язджаючы плацдармы, я ўсюды бачыў бясконцыя рады замаскаванай тэхнікі і густую сетку траншэй і жывой сілы. І ўсё ж знайшлі месца і для тылаў.

Харчу і фуражу фронт спажываў кожныя суткі каля 5000 тон, у тым ліку хлеба — 1150 тон, круп — 220 тон, мяса — 220 тон, тлушчаў — 62 тоны, цукру — 44 тоны, гародніны і бульбы — каля 1500 тон, збожжа і сена — каля 1600 тон. Фронт адчуваў у той час цяжкасці з мясам, таму быў часова ўведзены другі вегетарыянскі дзень. У пераводзе на жывую жывёлу адзін вегетарыянскі дзень даваў эканомію каля тысячы галоў буйнай рагатай жывёлы, а за два месяцы было сэканомлена такім чынам амаль 8 тысяч галоў.

Медыцынская служба таксама рыхтавалася да наступлення. З 123 тысяч шпітальных ложкаў, якія былі на фронце і ў арміях, было занята раненымі і хворымі толькі 38 тысяч. Усе астатнія былі максімальна набліжаны да войск. Вялікая ўвага ўдзялялася нарыхтоўцы крыві. Як паказаў вопыт, прыкладна 15 працэнтам усіх раненых трэба было пераліваць кроў. Зыходзячы з прынятых норм, на першыя дні наступальных баёў мы павінны былі выдаткаваць каля 2500 літраў крыві і звыш 6000 літраў кровазамяшчаючых вадкасцей. Былі разгорнуты донарскія пункты і створаны станцыі пералівання крыві. На 8 студзеня 1945 г. у нас налічвалася 26 тысяч донараў. Вучыліся 8277 санітараў і санітараў-насільшчыкаў. Перад пачаткам аперацыі адбыліся агульнафрантовыя і армейскія канферэнцыі хірургаў, у працы якіх удзельнічала звыш тысячы ўрачоў.

Медсястра на полі бою.

Літаратурныя гульні

ВІКТАРЫНА № 4

Па дадзеных урыўках трэба назваць твор і прозвішча аўтара. Напішыце, каго характарызуюць пададзеныя радкі твора.

1. А на рэчцы на Арэсе —
   Будынкі, будынкі!
   Пахнуць сосная смалістай,
   Пахнуць свежым тынкам.
   Сцены гладка склютаваны,
   Стрэхі з бляхі белай,
   Столь, падлога габляваны,
   Вокны ў сажань цэлы.
2. Адзін мае хатаў многа,
   А вялікіх, — касцёл моў,
   Увясці б туды хоць бога,
   І той бы з іх не пайшоў.
   У другога ў сцяне дзюры,
   Вецер ходзе, дым і снег;
   Тут карова, свінні, куры...
   Тут пакута, тут і грэх!
3. На волас чарнявы,
   Высокі, рахманы,
   Ды толькі не з гэтага
   Меў ён пашану.
4. Дужы і моцны яшчэ чалавек, ён неяк адразу аслаб і, прытуліўшыся да абгарэлага дрэва, прыплюшчыў вочы, бяссільна пахіліў галаву.

Адказы просім прысылаць на наш адрас: Redakcja tygodnika «Niwa», Białystok, ul. Wesołowskiego 1 да *22 студзеня 1970 г.*

Сярод тых, хто прышле правільныя адказы, разлясуем кніжныя ўзнагароды.

Адказ на віктарыну № 3 з 52 нумара «Нівы» ад 28 снежня 1969 г.: 1. П. Броўка. «Восень». 2. М. Багдановіч. «Зімой». 3. Я. Колас. «Першы гром». 4. Э. Самуйлёнак. «Паляўнічае шчасце».

За правільны адказ на літаратурныя гульні з 48(718) нумара «Нівы» з 30 лістапада 1969 г. узнагароды выйгралі: Я. Рыгаровіч і М. Салавей з Новай Луплянкі, В. Кузьма і З. Ціванюк з Старой Луплянкі, Беластоцкі павет; З. Місейчук, Чыжыкі 6, Гайнаўскі павет; Я. Кісель, Гаркавічы, Сакольскі павет; З. Багацэвіч, Бельск Падляшскі, вул. Сянкевіча 9/1 кв. 5.; І. Мікуць з Хамантоўцаў і М. Лясота з Навасад Беластоцкага павета; В. Паўлючук, Сакі 14 і Я. Захайкевіч, Гароднікі 65 з Бельскага павета; У. І. Камэлевіч, Стокі I. Свіслачскі Р-н, Гродзенская вобласць (БССР).

Рэдагуе А. Карпюк

Ці ведаеце, што...

...першы верш «Вясна» Якуб Калас напісаў, калі яму было дванаццаць год.

...першы зборнік вершаў Якуба Коласа «Песні жальбы» выйшаў з друку ў 1910 годзе ў Вільні.

...першым творам Янкі Купалы, які пакладзены на музыку польскім кампазітарам Л. Рагоўскім, быў верш «А хто там ідзе?» У 1910 годзе песня выйшла асобным выданнем у Вільні.

...звыш 200 купалаўскіх тэкстаў пакладзена на музыку. Тут і песні, і рамансы, і кантаты, і оперы. Пісалі музыку не толькі беларускія кампазітары, але і рускія, украінскія, літоўскія, польскія. (а-к)

Чвэрць стагоддзя назад

Жнівень быў на сконе. Даўжэйшымі рабіліся ночы. Шорах лістоты быў як бы напамінкам пра надыход восені.

Камандзір групы папрасіў «Цэнтр» прыслаць груз, каб цяплей прыадзецца. Недалёка ад вёскі Жаргілен, на паўночны ўсход ад Кенігсберга, мы аблюбавалі ў лесе невялікую паляну. Ноччу на 30 жніўня ў дакладна ўзгоднены час самалёт двойчы апісаў круг над палянай і знік.

На жаль, грузавыя мяшкі аказаліся куды бяднейшыя, чым можна было чакаць: некалькі бляшанак свіной тушонкі, крыху цукру і пацёртых сухароў. У абодвух мяшках было ўсяго восем шынялёў і гэтулькі ж камплектаў бялізны. Было крыўдна. У групе было не восем, а дзевяць чалавек.

— Відаць, цябе, Генка, не лічаць. Ці мо яшчэ не паспелі выканаць спецзаказ на дзіцячы палітончык... — няўдала пажартаваў Зварыка.

Перакусілі. На ўсіх паўбляшанкі тушонкі. Толькі апетыт раздражнілі. Але ж трэба было эканоміць харчы — здабываць іх даводзілася, рызыкуючы жыццём.

Калі кончылі трапезу, камандзір сказаў:

— Да раніцы засталося мала часу. Далёка не зойдзеш. Прыйдзецца днявваць у гэтым лесе. Пяройдзем толькі на поўнач, за чыгунку. А зараз — да рэчкі: трэба памыцца і пераапрануцца.

Падышлі да Швантойе. Вузкая рачулка, глыбінёй з паўметра.

Мыліся па чарзе, прымасціўшыся на пляскатым камені. Зіна з Аняй знайшлі сабе крыху воддаль зручную мясцінку.

— Вада халодная, — дрыжучы, скардзіўся пасінелы Генка.

Усе мы памыліся і пераадзеліся ў свежае, аднаму толькі камандзіру давялося нацягнуць на сябе ўсё старое.

— Нічога, пацярплю да наступнага разу... — сказаў ён.

Пайшлі хутка, стараючыся сагрэцца. З лесу не выходзілі, але размясціліся так, каб відна была чыгунка. Нічога з сябе не здымалі, бо не вельмі спадзяваліся, што будзе спакойна. Неўзабаве шум і страляніна пачуліся адтуль, дзе знайшлі скінуты груз. Але да нас немцы не дайшлі. Дзень прайшоў спакойна.

Выконваючы заданне «Цэнтра», група «Джэк» бесперапынна аж да 11 верасня сачыла за рухам варожых эшалонаў, мотакалон, аднначасова вяла разведку ўмацаванняў на шырокім участку паміж Цільзітам і залівам Курыш Гаф. Гэта крыху на поўдзень ад ракі Нёман.

Нёман... Родная наша беларуская рэчка. Колькі дарагіх успамінаў выклікала яна! Колькі разоў лёс разведчыка ганяў мяне за гады вайны, сцежкамі Прынямоння! Там, у вярхоўях Нёмана, свае людзі адчынялі дзверы, як роднаму сыну, абагравалі і кармілі, сцераглі ў час сну.

І вось лёс зноў закінуў на бераг Нёмана, туды, дзе ён аддае свае воды Балтыйскаму шэраму мору.

Мы накіраваліся на хутар, што стаяў на самым беразе заліва Курыш Гаф. Падыходзілі, як і раней, расцягнуўшыся ланцужком, пакінуўшы радыстак чакаць на ўмоўленым месцы Сабака яшчэ здалёк пачуў нас і аж захлёбваўся ад брэху. Яго прыкончыў з бязгучкі Іван Цэлікаў. Калі мы адчынілі брамку і ўвайшлі ў двор, аднекуль зверху прагучаў стрэл. Затым другі, трэці. Стрэлы былі з поўнымі інтэрваламі яўна падаваўся сігнал трывогі. Мы прыціснуліся да вуглоў. Што рабіць? Адыходзіць? Могуць стрэліць у спіну... Як на злосць, з-за воблакаў выплыў месяц, стала добра відна. І трэба ж так здарыцца якраз у самы небяспечны момант! Няўжо адыходзіць з пустымі рукамі? У напружаным чаканні прайшло некалькі хвілін. Усё яшчэ стралялі. Раптам за домам пачулася аўтаматная чарга: нехта з нашых — мы гэта навучыліся пазнаваць беспамылкова па гуку...

— Адыходзіць! — падаў каманду Шпакаў. Прыгнуўшыся, ён кінуўся да брамкі і далей — туды, дзе пад дрэвамі залеглі Мельнікаў і Зварыка. Услед за ім пабеглі я і Цэлікаў.

— Дзе Аўчароў? — спытаў Шпакаў, калі разгледзеўся, што няма яго аднаго. — Ён жа зайшоў з намі на двор...

Амаль у гэты ж момант пачулі голас:

— Спакойна, я тут. Аўчароў, не спяшаючы, выходзіў з двара, цягнучы вінтоўку. — Гатовы фрыц! Вось яго вінтоўка.

Аўчароў заўважыў, што стралялі з акна на гарышчы. Ён стаіўся за вуглом і пачаў чакаць, калі стралок высунецца. А высунуцца ён абавязкова павінен — такая ўжо псіхалогія. Так яно і здарылася. Калі фрыц на імгненне высунуў галаву, каб паглядзець, што робіцца ўнізе, Іван Чорны, трымаючы аўтамат напагатове, націснуў на курок. Услед за аўтаматнай чаргой упала на бетон вінтоўка.

— Хадзем! — першым памкнуўся да дома Мельнікаў. — Усё роўна паднялі трывогу: прыхопім чаго-небудзь...

Дзверы нам не адчынялі, давялося выламаць іх. У адным пакоі былі ў ложках толькі стары і старая.

— Толькі не страляйце нас, — дрыжачым голасам маліў гаспадар.

— Што заслужыш — тое і атрымаеш, — сказаў яму на гэта Мельнікаў, сцягнуўшы коўдру і перавярнуўшы падушку, каб пераканацца, ці няма там зброі.

На другім паверсе знайшлі забітага сігнальшчыка. Ён так і застыў, перавесіўшыся на падаконніку. На вешалцы вісеў мундзір марскога афіцэра з пагонамі маёра, жалезны і рыцарскі крыжы з дубовымі вянкамі. На сценах былі расклеены фотаздымкі марака на фоне караблёў. Адзін — на мосціку падводнай лодкі. Я зняў з вешалкі кортцік, дастаў яго з ножнаў. Гатычным шрыфтам на ім быў зроблены дара-

ТРЫБУНА чытачоў

20 ГАДЗІН ЗАНЯТКАЎ

У Дубічах Царкоўных нядаўна праводзіліся вайсковыя заняткі па тэрытарыяльнай абароне. На працягу трох дзён у мясцовай святліцы ўдзельнікі заняткаў вучыліся, як захоўвацца і што рабіць у выпадку вайны. Заняткі вёў начальнік мясцовай тэрытарыяльнай абароны Мікалай Чыквін.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

ЯК РАССЯВАЦЬ УГНАЕННІ

Як рассяваць мінеральныя ўгнаенні на палях і сенажацях, колькі іх трэба ўжываць — гэтым тэмам у вёсцы Рутка (Гайнаўскі павет) прысвечаны былі лекцыі аграномаў Раісы Патаюк і Анатоля Патаюка.

М. Дубовіч
Рутка

ГУРТОК ЗМВ У КНАРАЗАХ

Гурток ЗМВ у Кнаразах (Бельскі павет) — гэта найлепшы гурток у грамадзе Храбалы. Ён налічвае 16 членаў. Дзейнічае ўжо 2 гады. Старшынёй гуртка з'яўляецца Вера Красоўская. Члены гэтага гуртка ў час летніх канікул памагалі старому чалавеку з вёскі Кнаразы, Хведару Сіманюку, убіраць збожжа, а таксама працавалі пры рамонце святліцы, якая цяпер знаходзіцца ў школьным будынку. Яны арганізавалі таксама драматычны гурток, які не толькі выступаў у сваёй, але і ў суседніх вёсках. Цяпер яны рыхтуюць п'есу «Пінская шляхта». Дапамагае ім настаўніца Яўгенія Дамброўская.

Яўгенія Лапцяў
Кнаразы

КУТОК ДРУЖБЫ

У чытальні Дома культуры ў Гарадку (Беластоцкі павет) прыемна выглядае куток польска-савецкай дружбы.

Зал упрыгожваюць насценгазеткі «Ідэі Леніна вечна жывыя», «Дружба і супрацоўніцтва», фотавыстаўкі на актуальныя тэмы, выстаўкі кніжак, лозунгі. У пакоі эстэтычна і ўтульна. Тут стаяць новыя столікі, крэслы, шафы і рэгалы з кніжкамі і прэсай.

Ц. Я.
Гарадок

НЯДБАЙНАСЦЬ

Восенню пачалі будаваць жвіровую дарогу з Трасцянкі да Белак. Зрабілі яе больш кіламетра і абапал яе пасадзілі таполі. Гэтыя работы выконваў аддзел мясцовых дарог павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы. Ён нанімаў да працы рабочых, ён забяспечыў і гэтымі дрэўцамі.

Надышла зіма. Снег прыкрыў зямлю. Зайцы не маюць чаго есці, дык абгрызаюць кару на гэтых маладзенькіх таполіках. Да вясны, напэўна, дрэўцы будуць абгрызены зусім і, мусіць, яны паўсыхаюць. Усе аб гэтым ведаюць, але пакуль што нікому ў галаву не прыходзіць, каб забяспечыць гэтыя дрэўцы, каб іх выратаваць.

СХОД ГРАМАДСКІХ АПЕКУНОЎ

16 снежня мінулага года ў грамадзе Трасцянка адбыўся сход вясковых грамадскіх апекуноў, на якім былі яны пазнаёмлены з інструкцыяй Міністэрства аховы здароўя і грамадскай апекі. Многа гаварылася аб апецы над старымі самотнымі людзьмі, якія жывуць на вёсцы. Выйшла тут праблема старых людзей, якім неабходна грашовая дапамога, але якія маюць свае гаспадаркі, хаця не маюць ужо сілы абрабляць іх. Прадстаўнік павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы Уладзімір Яконюк выясніў, што тыя старыя людзі, якія маюць гаспадаркі (і згодна з законам нельга прыдзяліць ім сталай запамогі), павінны звярнуцца да ўлад з заявай адносна перадачы зямлі дзяржаве. Тады людзі атрымаюць сталую запамогу.

Мікалай Лук'янюк
Белкі

ДАРАГОЕ СЭРЦАЙКА!

Мне 19 год. Жыву ў вёсцы Бельскага павета. Нядаўна я пазнаёміўся з дзяўчынай, якая працуе ў ГРН у нашай вёсцы. Яна мне вельмі спадабалася. Мы разам хадзілі на забавы ў суседнюю вёску. Апошнім разам на забаве яна танцавала з іншым хлопцам, бо ён, відаць, лепш ёй спадабаўся. Ад гэтага часу Аня не захацела са мной хадзіць. Не ведаю, што рабіць? Аня мне вельмі падабаецца, не магу проста пра яе забыць.

Парай, што рабіць, каб вярнуць Аню.

Андруша
з Бельскага павета

Андруша! Гэта на жаль вельмі прыкрая сітуацыя, на якую амаль няма лякарства. Сэрцу не загадаеш. Відаць, Ані лепш падабаецца той другі, і таму яна пакінула цябе. Пытаеш, што рабіць? Ну, што ж, па-мойму: знайсці іншую, а пра Аню пастарацца забыць. А мо' яшчэ Аня вернецца, бо і так часта бывае. Пачакай, толькі не паказвай перад ёю, што ты так па ёй сумуеш і чакаеш. На забаве пастарайся быць вясёлым, танцаваць з усімі дзяўчатамі (а яшчэ лепш, калі пачнеш больш усіх з адной дзяўчынай). Калі будзе аказія, папрасі да танца і Аню. Будзь вясёлым, але тактоўным. Тады пераканаешся, ці Ані твае паводзіны абыякавыя, ці пачне на цябе ўкрадкам спаглядаць. Гэта будзе табе найлепшым, беспамылковым адказам.

Жадаю поспехаў
Сэрцайка

З НАГОДЫ 100-АЙ ГАДАВІНЫ

Праўленне гуртка БГКТ у Крывяцічах (Бельскі павет) урачыста будзе адзначаць 100-ую гадавіну з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна. Апрацаваны ужо план мерапрыемстваў, якія будуць арганізавацца з нагоды гэтага юбілею.

Зараз падрыхтоўваецца фотагазетка з жыцця і дзейнасці правадыра пралетарыяту. Кіраўнік клуба-кавярні «Рух» Пятро Будко зрабіў ужо насценгазету.

Ваня Кірызюк
Крывяцічы

ВЁСКА ЛУПЛЯНКА

Гэта было даўно.

Там, дзе цяпер знаходзіцца вёска Луплянка ў Беластоцкім павеце, раней раслі дрымучыя лясы. Над ракою Луплянкай і на шырокіх багнах вялося многа ўсялякага роду птацтва. У гэтую дзікую і недаступную ваколіцу царскія ўраднікі высылалі на ссылку катаржнікаў. На месцы, дзе цяпер вёска Луплянка, была турма. Абвінавачаных царскія чыноўнікі сяклі розгамі, мучылі.

Непадалёку ад Луплянкі, пры дарозе з Юшкавага Груда і Падазеран у Ялоўку і Свіслач, стаяла карчма. Тут праезджыя куплялі піва, квас, абаранкі. Была і гарэлка. Мясцовыя сяляне куплялі тут перш за ўсё нафту, соль і мыла.

Дамы будавалі тут нізкія, з тоўстых бярвенняў, часта з адным акном, якое выходзіла на поўдзень, з адной печкай, у якой варылі есці раз у суткі. Комін не меў, як сёння, люшкі, а затыкаўся «коркам» са скамечаных ануч.

Вазы былі драўляныя, без жалезных шын. За смар служыла смала або маслюкі, якіх у лесе было плойма. Спачатку ў школу хадзіла мала вясковых дзяцей. Потым у 1908 годзе рускі настаўнік адзін вучыў 120 асоб. У 1915 годзе ў час I сусветнай вайны жыхары ваколіц Луплянкі пераязджалі на ўсход.

У час другой сусветнай вайны, калі наступіла нямецкая акупацыя, арыштавалі найперш адну кабету, потым сям'ю солтыса, яго трох сыноў а таксама жыхара Носа і сям'ю Новікаў. Усе гэтыя асобы былі расстраляны. Целы забітых удалося пахаваць. Цяпер на магіле гэтых 7 асоб ў Ялоўцы паставілі мемарыяльную дошку.

Зараз Луплянка — гэта даволі вялікая вёска ў грамадзе Шымкі. 2 верасня 1965 г. адбылося ўрачыстае адкрыццё вялікай мураванай школы. Неўзабаве ў школе паявіліся радыёпрыёмнік і тэлевізар. Тэлевізар у школе быў першым тэлевізарам у цэлай ваколіцы. Навокал школы пасаджана многа кветак. Растуць тут нагодкі і астры, якія цвітуць да позняй восені.

У школе працуюць: кіраўнік Міхась Рыгаровіч, настаўнікі — Ніна Рыгаровіч, Лідзія Грыц, Станіслаў Высоцкі і Аляксандр Апяцёнак. У вёсцы Луплянка дзейнічаюць ЗМВ і БГКТ, ёсць клуб «Рух».

Зараз вёска адбудавалася. Пабудавана тут многа новых дамоў, клуняў і гд.

Іван Паднарэўскі
Луплянка

У ГАРАДСКІМ КЛУБЕ БГКТ У БЕЛАСТОКУ

У 1969 годзе ў клубе БГКТ у Беластоку пры вул. Варшаўскай адбылося шмат цікавых дакладаў і аўтарскіх сустрэч. Даклады чыталі лектары БГКТ і ТВП. І так адбываліся даклады на тэмы: жыцця, культуры і звычаяў першабытных беларусаў, узнікнення і фарміравання беларускай мовы, актуальнай міжнароднай сітуацыі, сувязей Леніна з Польшчай і гд. У клубе адбыліся аўтарскія сустрэчы членаў літаб'яднання «Белавежа» Алеся Барскага і Сакрата Яновіча.

Даклады вяліся з рознымі дапаможнікамі і карысталіся вялікім зацікаўленнем сярод беларускага насельніцтва, пражываючага ў Беластоку. У падрыхтоўцы гэтага роду мерапрыемстваў многа працы ўклалі актывісты гарадскога аддзела БГКТ.

Янка Цялушэцкі
Беласток

НЕБЯСПЕЧНАЯ ЗАБАЎКА

Дзе толькі бываюць царкоўныя фэсты, там між іншым прадаюцца пугачы і коркі да страляння. Такія пугачы і коркі ў момант расхопяць падлёткі. Нярэдка таксама купляюць іх і старэйшыя. Потым увесь час дзеці страляюць каля страганаў і між людзьмі. Многім людзям гэта вельмі непрыемна слухаць, бо дзеці як на злосць страляюць ззаду, а найчасцей пад вуха. Пасля такога выстралу са спаленага корка пасыплецца попел на людзей, апранутых па-святочнаму. За такі выбух некаторым хлапчукам здараецца абарваць па вушах.

Часта здараецца дзецям у час заладоўвання корка, што грымне стрэл. Прычына — неадцягненая іголіца. А вынік — папараныя пальцы, або асмаленыя бровы. Бывае і так, што калі хлапчук выстраліць, разарвецца нават дула, тады выпускае з рукі пугач і закрывае далонямі вочы. Калі адкрые, з вачэй коцяцца слёзы, на твары ўтвараюцца чырвоныя прышчыкі. Купленыя коркі да пугача дзеці пераважна носяць у кішэнях, а гэта небяспечна, таму, што коркі паціраюцца адзін аб другі і ўсе раптам могуць загарэцца і прапаліць кішэнь.

Я. М.
Гайнаўскі павет

вальны надпіс ад Гітлера за верную службу.

— Хлопцы, сюды! — паклікаў Мельнікаў. — Зірніце, браткі, што тут робіцца! Гэтулькі курыва дарма прападае...

Сцены прасторнага пакоя былі абстаўлены стэлажамі ад падлогі да самай столі. На паліцах акуратна раскладзены пачкі з тытунём, папяросамі, цыгарамі.

Плаваючы на караблях гандлёвага флоту ў даваенны час, барадаты марак збіраў калекцыі тытунёвых вырабаў. Па датах на пачках, па назвах краін і гарадоў можна было прасачыць маршрут адпраўленага на той свет «марскога ваўка». Фатаграфія, на якой стаіць на мосціку падводнай лодкі, сведчыла аб яго апошняй службе. Жалезны і рыцарскі крыжы з дубовымі вянкамі, корцік ад Гітлера — пераканаўчая атэстацыя за разбой на моры.

На днёўку спыніліся ў дзяржаўным лесе пад назваю Неманін, паміж рэкамі Гільге і Неманін Шрол. Рэкі гэтыя злучаны паміж сабой каналам Зекенбург. У гэтым чатырохкутніку, утвораным рэкамі, каналам і залівам, мы спыніліся ў густых зарасніках чароту. Сыра, няўтульна было ў нізкіх, забалочаных мясцінах, але мы нарвалі чароту, скруцілі яго ў пучкі і паселі на іх, замаскіраваліся. Нам здавалася, што менш за ўсё нас тут могуць шукаць.

Праз некалькі хвілін перад Аўчаровым, метраў за пяць ад яго, спынілася трое: пасярэдзіне здаравенны бамбіза ў акулярах з ручным кулямётам, а па баках ад яго аўтаматчыкі.

— Хэндэ хох! — скамандаваў кулямётчык Аўчарову.

Генка імгненна павярнуўся на голас: ён стаяў за дрэвамі і не відзён быў гітлераўцам.

— Зброю к назе! — нечакана скамандаваў ён па-нямецку.

Яму патрэбная была нейкая доля секунды, каб падняць аўтамат. Пакуль немцы разабраліся, што да чаго, секанула доўгая чарга.

Стральба імгненна падняла нас на ногі. Выхад быў толькі адзін — ісці да канала. Трэба было як мага хутчэй фарсіраваць яго. За каналам вялікі лес; да вечара можна манеўраваць, а ноч была саюзніцай разведчыкаў. Тут жа, у гэтым малым чатырохкутніку, бадай немагчыма было ўхіліцца ад аблавы. Адно непакоіла камандзіра, і не толькі яго, але і ўсіх нас: а калі ўздоўж канала стаіліся засады? Тады наша справа дрэнь.

Хоць мы ўжо мелі сякі-такі вопыт у пераадоленні водных перашкод, але ж цераз канал Зекенбург трэба было перабрацца сярод белага дня, а не ноччу. Такое нам выпала ўпершыню.

Зброю, боепрыпасы, батарэі, боты — увесь груз пераправілі на чаротавых звязках. Калі пераправіліся самі, Зварыка сказаў:

— Не шкодзіла б вопратку выкруціць. Ісці будзе лягчэй.

— Не час, — запярэчыў Шпакаў. — Наперадзе яшчэ Неманін Шрол. Хутчэй разбірайцеся. Трэба спяшацца.

Цераз раку пераправіліся на плытах, звязаных з бярвенняў, якія штабялямі ляжалі непадалёку. Затым увайшлі ва ўрочышча Грожас Мосбрук, непадалёку ад вёскі Эльхталь. Так мы зноў апынуліся ў тым жа раёне, дзе прызямліліся ноччу на 27 ліпеня, толькі на гэты раз прыйшлі сюды з паўночнага захаду.

(Працяг будзе)

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Biały pokój" (bułg.), 13—14. „63 dni" (polski), 15—16. „Trzy dni" (polski), 17—18.

Дубіны

„Brzoza" (jugosł.), „Pustelnia Parmeńska" (franc.), 17—18.

Нараўка

„Pomyłka szpiega" (radz.), „Napad stulecia" (angl.), 14—18.

Нарва

„Ostatnie dni" (polski), „Kapryśne lato" (franc.), 14—18.

Чыжы

„Weekend z dziewczyną" (polski), „Pierwszy krzyk" (czeski), 14—18.

Дубічы Царкоўныя

„On nie chciał zabijać" (radz.), „Zakochana wiedźma" (włoski), 14—18.

Арэшкава

„Start" (belg.), „Wiryneja" (radz.), 14—18.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Cena strachu" (franc.), „Gorzkie życie" (włoski), 14—18.

Орля

„Taki duży chłopiec" (radz.), „Komedia pomyłek" (polski), 14—18.

Райск

„Krzyżacy" (polski), „Wątła nić" (USA), 14—18.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова

„Szósty lipca" (radz.), 13—14. „Milion lat przed naszą erą" (angl.), 15—16. „Między wrześniem a majem" (polski), 17—18.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Pluton 317" (franc.), 13—14. „Polowanie na mężczyznę" (franc.), 15—16. „Przygoda z piosenką" (polski), 17—18.

Янаў

„Kochałem cię" (polski), 14—18.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Ballada huzarska" (radz.). „Stawka większa niż życie" (polski), 14—18.

Мельнік

„Gorące lato" (jugosł.), 13—14. „Październik" (radz.), 15—16. „Grawitacja" (jugosł.), 17—18.

Мілейчыцы

„Za frontem" (radz.), 13—14. „Przygody Tomka Saywera" (rumuński), 15—16. „Śmierć Indianina" (jugosł.), 17—18.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Czerwone i złote" (polski), 14—18.

Новы Двор

„Człowiek z M-3" (polski), „Dr Crippen przed sądem" (angl.), 17—18.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. H-1 NAKŁAD 7023

ВЫМОВА

Мяне запрасіў да сябе дырэктар:

— Ускладаю на цябе адказную працу, таварыш Фахрэтдзінаў: навагоднюю ёлку прывезці трэба.

Я ўзяў машыну і тут жа паехаў у лес. Выбраў самую густую, самую прыгожую ёлку. Асцярожна пагрузіў яе і так жа асцярожна павёз: ніводнай іголачкі не згубіў.

— Прыгожую, вельмі прыгожую ёлку ты знайшоў! — пахвальна паляпаў мяне па плячу дырэктар. — Толькі ведаеш, сябар, ці не за вялікая яна? Бачыш, верхавіна ўпіраецца ў столь. Гм... што ж рабіць? Пачакай, пачакай! Ёсць выйсце! Аднясем гэтую ёлку да мяне, а маю ёлку паставім сюды ў залу. Хоць і шкада мне мяняць яе, але чаго не зробіш для калектыву!

Цягну я дырэктарскую ёлку ў залу, а насустрач галоўны інжынер.

— Цудоўная ёлка! — моцна паціснуў ён мне руку. — Толькі... толькі мне здаецца, што галінкі занадта раскідзістыя. Наша зала і так малая, а калі паставіць яе, то, бадай, каля яе не пакружышся. Што ж рабіць, га? Мо прывалачы сюды маю? У абмен, гэтак кажучы. Ведома, жонка мая наўрад ці адобрыць такі варыянт. Але, сам разумееш, у інтарэсах калектыву трэба ўмець ахвяроўваць асабістымі інтарэсамі.

Паглядзеў на прывезеную ад галоўнага інжынера ёлку галоўбух і ў захапленні мляснуў языком.

— Якая ладненькая! Якая стройненькая! Аднак здаецца мне, што яна... таго... крыху караткавата. Да таго ж, відаць, ужо не першай свежасці. Вось што! Вазьмі, браток, ды аднясі яе да мяне, а маю пастаў у залу. Мая ёлка хоць куды: і колер прыемны і вышыня — у самы раз! А я ўжо як-небудзь!

Доўга вывучаў прывезеную ад галоўбуха ёлку галоўны механік.

— Малайчына, Фахрэтдзінаў! Выбар твой цалкам адабраю. Толькі галінак малавата. А на тых, якія ёсць, іголак зусім няма. Але ты не хвалюйся. Мая жонка дастала з боем на рынку цудоўную... Не, не ёлачку, а сасонку. Давай памяняемся!

Сасонку ўстанавілі ў зале.

— Ну, што за пачвара! Лепей у пустой зале сядзець, чым кружыцца навокал яе! — гаварылі людзі з абурэннем.

Я вырашыў не звяртаць увагі на гэтыя яхідныя галасы. Ці мала хто што скажа?

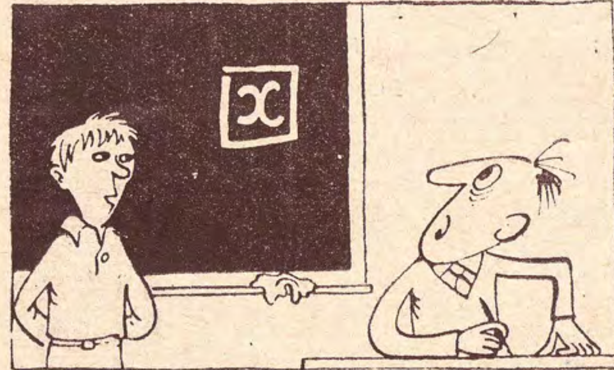
Пасля свята мяне зноў запрасілі ў дырэктарскі кабінет. Там сядзелі сам дырэктар, галоўны інжынер, галоўбух і галоўны механік.

Твары іх былі змрочныя.

— Ну, хлопец, нават з такой дробязнай справай, як дастаўка ёлкі, не справіўся. Чырванець нас прымусіў! Эх, нядача!

За падман даверу мне ўляпілі строгую вымову.

А. Яхін (Татарская АССР)

— Вы ж прасілі напісаць ікс у квадраце...

НІЎКА

ПАМЫЛКА

— Суседзе, выключце, калі ласка, радыёлу — яна раве на ўвесь дом!

— Прабачце, не магу. Гэта не радыёла. Гэта спявае мая жонка.

ДОБРАЯ ПАРАДА

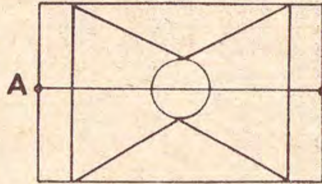
Прыяцель раіць жаніху:

— Не жаніся ў лютым, лепш у сакавіку!

— Якая розніца?

— Выйграеш адзін месяц.

Талаваломка

Паспрабуйце нарысаваць гэту фігуру, не адрываючы алоўка ад паперы і не праходзячы ім двойчы па адной і той жа лініі.

* * *

Адказ на папярэдняе заданне: уверх падымуцца гіры А, В, Д. Уніз апусцяцца — Б і Г

НЕ ПАКРЫЎДЗІЦЦА

Цёця Клава прыйшла ў госці. Маленькі Сярожа гаворыць ёй:

Цёця Клава, можна задаць табе адно пытанне?

— Зразумела, мілы. Пытай.

— І ты на мяне не пакрыўдзішся?

— Ды не, чаму ж?

— Скажы, калі ласка, цёця, ты таксама адносішся да прыгожага полу?

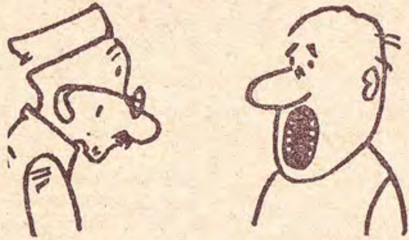
У АЎТОБУСЕ

Дзядуля павучае юнака, які сядзіць у аўтобусе:

— Я, малады чалавек, хвараю рэўматызмам, у мяне высокі крывяны ціск і да таго ж трасуцца ногі... Але калі я быў малады, як вы, я заўсёды ўступаў месца ў аўтобусе старэйшым.

— І вось бачыце, да чаго гэта прывяло! — адказаў той.

— Доктар, здаецца, вы нешта наблыталі...

СТРАШНА

Мэры, ты бачыла сённяшнія газеты? Твой Джон збіў веласіпедыста і ўцёк з месца злачынства. Паглядзі, у вячэрняй газеце надрукавана яго фатаграфія.

— Страшна... У жыцці ён куды прыгажэйшы!

НЕ БОЙЦЕСЯ

У дзверы кватэры грукаюць грабежнікі.

— Хто там?

— Не бойцеся, не госці!

Без слоў.

ПАДХАЛІМ

Перад начальствам паслізнуўся,
І ад ілба аж лёд прагнуўся.
Ды з радасцю падняўся ён:
Які цудоўны быў паклон!

В. Жуковіч

МАЛАДЫ АГРАНОМ

Малады аграном, прыехаўшы ў вёску, гаворыць сялянам:

— Я чалавек гарадскі. Не ўяўляю, як я буду жыць у вёцы...

— Нічога, праз месяц прызвычаіцеся.

— Праўда? Ну, тады я гэты месяц пажыву яшчэ ў горадзе!

МОДНЫ МУЖ

— Пятрок, кажуць, што цяпер мода пайшла насіць пінжак без гузікаў, — кажа жонка мужу.

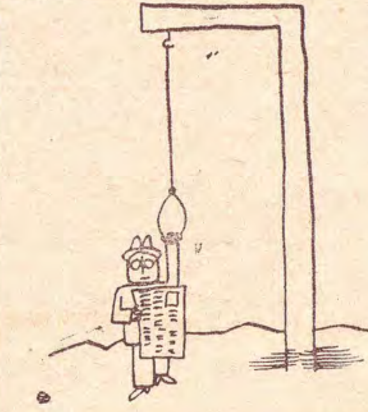
— Ты глядзі, аказваецца я ўжо пяць гадоў хаджу модным.

УСЁ ПРАВІЛЬНА

— Вазьміце з мяне грошы за месяц карыстання радыёкропкай.

— Вы памыліліся. Вы даеце толькі плату за палову месяца.

— А я слухаю перадачы толькі адным вухам.

КОТ

Маленькая мышка пераходзіць разам з сяброўкай цераз дарогу і раптам бачыць вялікага ката.

— О, божа, — жахліва ўскрыкнула яна, — чорны кот!

— А я і не ведала, што ты верыш у забабоны, — здзівілася сяброўка.

ДУМЫ

Жонка мужу пасля сямейный спрэчкі:

— Хацела б ведаць, пра што ты ўвесь час думаеш?

— Пра султанаў.

— Пра якіх яшчэ султанаў?

— Пра тых, якія маюць па трыста жонак.

АДКАЗ

Пачынаючы драматург прынёс дырэктару тэатра дэтэктыўную п'есу. Праз некалькі дзён дырэктар выклікаў аўтара і падзяліўся з ім сваімі ўражаннямі.

— На жаль, такія п'есы, без трупаў, не цікавыя для нас. Бачыце, нішто такое не ажыўляе дзеянне, як парачка трупаў.

ОЙ РАНА, РАНА КУРЫ ЗАПЕЛІ

(БЕЛАРУСКАЯ КАЛЯДКА)

(З рэпертуару Міхася Забэйды — пласцінка ГП БГКТ)

**Ой, рана, рана куры запелі,
каляда, куры запелі.
Ой, яшчэ раней Ганначка ўстала,
каляда, Ганначка ўстала.
Ганначка ўстала, коску ўчасала,
каляда, коску ўчасала.
Коску ўчасаўшы, бацьку будзіла,
каляда, бацьку будзіла.
«Уставай, баценьку, на параданьку,
каляда, на параданьку.**

**Бо прыехала трое госцікаў,
каляда, трое госцікаў.
Адныя сталі там за садамі,
каляда, там за садамі,
Другія сталі за варотамі,
каляда, за варотамі.
Трэція сталі з коньмі пад сеньмі,
каляда, з коньмі пад сеньмі.
Што за садамі, тым адказалі,
каляда, тым адказалі.**

**Што за варацьмі ручнічка далі,
каляда, ручнічка далі.
З коньмі пад сеньмі Ганначку ўзялі,
каляда, Ганначку ўзялі.
Ганначку ўзялі, падзякавалі,
каляда, падзякавалі.
Дзякуй, баценьку, за тваю дачку,
каляда, за тваю дачку,
што тонка прала і звонка ткала,
каляда, і звонка ткала.
Бела бяліла, чыста хадзіла,
каляда, чыста хадзіла.**

— У мяне дзеткі мяне не забываюць: як толькі заб'ём кабана — усе прыязджаюць.

ДАЛІКАТНАСЦЬ

Юнак, які вучыцца ў інстытуце, піша ў вёску пісьмо, віншуе бацькоў з Новым годам, просіць выслаць грошы, бо ўсю стыпендыю выдаткаваў на пагулянку. У канцы пісьма ён робіць прыпіску: «Дарагія мае, у апошнюю хвіліну мне стала сорамна за сваё вымаганне, і я хацеў вярнуць пісьмо, але спазніўся...»

Хутка прыйшоў адказ ад бацькі. Ён піса: «Не турбуйся, мой сынок, тваё пісьмо мы яшчэ не атрымалі...»

ПАДАРУНАК З ПАРАДАЙ

— Напярэдадні Новага года я атрымала ад мужа падарунак. Зірнула на пакунак, а на ім напісана: «Распакаваць толькі пасля Новага года».

«Чаму?» — падумала.

Суседка падказала:

— Пэўна, ён не хацеў сапсаваць жонцы свята.

ДЗЯДУЛЯ — ТРЫ ГАДЫ

Жыхары архіпелага Мергуі, што ляжыць на Індыйскім акіяне на поўдзень ад Бірмы, з кожным годам робяцца... маладзейшыя. Сакрэт гэтага «элексіра маладосці» нескладаны. Нованароджанаму адразу даюць шэсцьдзесят гадоў. У наступны дзень нараджэння ў яго адбіраюць год, затым другі і гэтак далей. Ва ўзросце двух-трох гадоў у чалавека падрастаюць унукі. А дайшоўшы да нуля, ён становіцца мудрым і паважаным чалавекам абшчыны. Што ж далей? А далей проста: яму прыбаўляюць дзесяць гадоў. Мала? Жыві на здароўе: вось табе яшчэ дзесяць гадоў. І называюць яго ўжо «двойчы або тройчы народжаным».

ДАРАГІЯ МАЕ АГАРОЖЫ

Гельмут Рунге з Дзюсельдорфа доўгія гады калекцыяніруе садовыя агарожы і рашоткі. У сябе дома ён паркуе імі сцены і столь, так што інтэр'ер дае яму магчымасць любавацца выбікамі свайго хобі кругласутачна. Рунге пакутаваў толькі ў аўтамабілі — з ім не было яго любімцаў. Нарэшце, ён адважыўся і заказаў «фольксваген», кузаў якога знаніціраван з экзэмпляраў яго калекцыі. Праўда, дождж і сонца свабодна трапляюць у сярэдзіну кузава з металічных карункаў, затое сэрца радуецца — ні мінуты Гельмут не бывае без любімых агарож.

АЦАНІЎ

Аднойчы Аляксандру Дзюма-сыну прынеслі вершы якогасьці герцага і папрасілі выказаць сваю думку. Дзюма-сын сказаў:

— Я аб іх і аб герцагу такой жа думкі, якой быў бы таба мне герцаг, калі б я ў вольны час выдаваў сябе за герцага.

Толькі цяжар славы ніхто не хоча перакінуць на чужыя плечы.